ЦАНА НУМАРУ—5 КАП.

УМОВЫ ПАДПІСКІ (з дармовым дадаткам „Прафрух“)
На 1 мес. — 90 к.
„ 3 мес. — 2 р. 60 к.
„ 6 мес. — 5 р. —
„ 12 мес. — 9 р. 75 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ
За радок нонп. пасьля тэксту—50 к., іншагародныя абвесткі—1 р. за радок. Паперад тэксту—у два разы даражэй. Пры шматразовым друкаваньні—скідка. Звыш тарыфу, згодна пастановы СНК ад 10-IX—24 г. бярэцца 10 проц. падатку.

Падпіска і абвесткі прымаюцца ў гал. канторы газ. „ЗЬВЯЗДА“ Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх, тэл. 7-81.

ПРАЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральнага Камітэту Камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Менскага АК КП(б)Б

ТЭЛЕФОНЫ:
Рэдактар . . . 10-74
Сакратар . . . 6-19
Партсэктар . . . 13-80
Сэктар інфармацыі . 13-80
Начны рэдактар . . 6-42
Галоўная кантора . 7-81
Аддзел падпіскі . . 7-81
„ абвестак . . 7-81

ПАНЯДЗЕЛАК, 5 мая 1930 г.
№ 103 (3701)
Год выданьня—XIV.

РЭДАКЦЫЯ І ГАЛОЎНАЯ КАНТОРА
МЕНСК, Савецкая, 63.

У дзень бальшавіцкага друку--прывітаньне „Правде“

„Друк--адзіная прылада, пры дапамозе якое партыя кожны дзень, кожную гадзіну гаворыць з рабочай клясай на сваёй, патрэбнай ёй мове. Іншых сродкаў працягнуць духоўныя ніткі паміж партыяй і клясай, другога такога гібкага апарату ў прыродзе ня існуе“ (СТАЛІН)

ДЗЕНЬ ДРУКУ

Сёньня партыйна-савецкі друк усяго Саюзу, у тым ліку і БССР, робіць праверку, агляд сваёй работы за мінулы год.

Дасягненьні нашага друку за гэты пэрыяд ідуць, як па лініі вялізарнага росту тыражоў, паляпшэньняў тэхнічных (лепшая вёрстка газэт, лепшае тэхнічнае афармленьне кнігі і г. д.), так і па лініі зрухаў у адносінах паляпшэньняў якаснага парадку: большая ідэалёгічная вытрыманасьць выданьняў, памяншэньне «палітычнай траскатні» ў газэтах, узмацненьне арганізатарскай ролі друку і інш.

Гэтых сваіх посьпехаў наш друк здолеў дабіцца толькі таму, што ён—друк партыі пераможнага пралетарыяту, партыі кіраўнікоў будаўніцтвам сацыялізму, толькі таму, што наш друк працаваў і працуе пад непасрэдным кіраўніцтвам бальшавіцкай партыі. Наш друк сваіх посьпехаў здолеў дабіцца таму, што ён быў моцнай зброяй партыі у справе разгортваньня масавай бальшавіцкай самакрытыкі.

Бо толькі таму, што пад кіраўніцтвам нашай партыі пасьпяхова індустрыялізуецца наш край, толькі таму расьце культурнасьць найшырэйшых мас працоўных, расьце попыт на творы друку, растуць патрабаваньні да друку, якія паляпшаюць яго якасьць.

Бальшавіцкі друк і асабліва цэнтральны орган нашай партыі «Правда», заўсёды быў і будзе важнейшай зброяй партыі ў яе барацьбе за перамогу сацыялізму, важнейшым сродкам партыі ў яе рабоце па мабілізацыі мас на сацыялістычнае будаўніцтва.

Мінулы год быў годам «вялікага пералому», вялізарнейшых клясавых зрухаў у нашым краі.

Пераможца пралетарыят ушчыльную ўзяўся за выкарчоўваньне самых карэньняў капіталізму. Ажыцьцёўлены паварот ад палітыкі абмежаваньня і выцісканьня кулацтва ў вёсцы да новай палітыкі — ліквідацыі кулака, як клясы. У рабочай клясе мы маем гіганцкі ўздым творчага энтузіязму, які знайшоў сваё выяўленьне ў сацыялістычным спаборніцтве, ва ўдарных брыгадах, цэхах, заводах, у стыхійным масавым імкненьні пралетараў у камуністычную партыю. Ва ўсіх гэтых буйнейшых пытаньнях наш друк, пад непаслабным партыйным кіраўніцтвам, выступаў, як правіла, застрэльшчыкам.

Наш друк апынуўся на вышыні задач, пастаўленых перад партыяй усім ходам будаўніцтва сацыялізму, зьявіўся вартай зброяй у руках бальшавіцкай партыі.

Аднак, было-б няправільна і шкодна праходзіць міма буйнейшых недахопаў, якія ўсё яшчэ, на жаль, ёсьць у нашым друку.

Тым больш гэта было-б шкодна іменна цяпер, калі самакрытыка, сапраўдная дзелавая пралетарская самакрытыка, «неабходна нам як паветра», калі тэмпы нашай работы ва ўсіх галінах будаўніцтва сапраўды павінны быць шалёнымі, калі рабочая кляса Савецкага Саюзу паставіла сабе задачу ажыцьцявіць пяцігодку ў чатыры гады.

Наш друк павінен ведаць свае хваробы, свае недахопы, каб чым хутчэй ад іх пазбавіцца, каб хутчэй стаць яшчэ больш вострай, яшчэ больш грознай зброяй у руках сваёй партыі.

У нашым друку ўсё яшчэ шмат пустое траскатні. Мы ўсё яшчэ невыстарчальна ўмеем біць «канкрэтных посьбітаў зла», і асабліва, выяўляць добрыя ўзоры работы, умець падаваць іх так, каб на гэтых узорах, на гэтых прыкладах вучыліся, іх пераймалі.

Трэба проста сказаць, што, у прыватнасьці, у нашых беларускіх газэтах мы яшчэ ганебна ня ўмеем выяўляць гэтыя добрыя ўзоры, ня ўмеем знаходзіць добрае (а яго колькі хочаш), ня ўмеем, як кажа паэта: «за кожнай драбніцай, рэвалюцыю сусьветную знайсьці».

Наш беларускі друк, у прыватнасьці нашы газэты, у гэты адказны пэрыяд ня ўнікнулі паасобных памылак. Бурны ход калектывізацыі ўскружыў галаву не адным нізавым вясковым работнікам. Нашы газэты таксама грэшны гэтым «галавакружэньнем». У прыватнасьці, наша «Зьвязда», праводзячы ў асноўным правільную лінію ў сваёй рабоце, дапусьціла асобныя памылкі, якія зводзіліся да садзейнічаньня непатрэбнаму і шкоднаму фарсаваньню тэмпаў калектывізацыі ў БССР. Газэта прызнала гэтыя памылкі, адкрыта заклікаўшы да таго-ж іншыя газэты Беларусі.

Наша партыя старанна захоўваючы ленінскі завет аб адзінстве сваіх радоў сваячасова выкрывала ўсякага роду апартуністычныя хістаньні ва ўласных радох. Партыя нанесла руйнуючы ўдар трацкізму, які вельмі хутка скаціўся да простай здрады справе рабочае клясы, да чысьцейшай вады меншавізму. Партыя з ўсёй сілай ударыла па адкрыта-правым апартунізьме, які ў сучасных умовах зьяўляецца галоўнай небясьпекай. Партыя адпачасова рашуча вядзе барацьбу з «левым» апартунізмам, які грае на руку правым ухілістым.

Бальшавіцкі друк быў у першых радох гэтай барацьбы на два франты за генэральную лінію партыі. Наш друк налічвае тут нямала дасягненьняў і перамог. У гэтай барацьбе друк выхоўваў і загартоўваў бальшавіцкія партыйныя кадры, узбройваў іх да штодзеннай барацьбы і работы.

Мінулы год быў годам жорсткай барацьбы супроць клясавага ворага і яго ідэалёгаў. «Зьвязда», пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б, са ўсёй сілай разгарнула барацьбу супроць нацыяналістычнай контр-рэвалюцыі ўсіх колераў і адценьняў. «Зьвязда», пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б, правяла вялікую работу па барацьбе з беларускім контр-рэвалюцыйным нацыянал-дэмакратызмам, вялікадзяржаўным рускім, яўрэйскім шавінізмамі, супроць прымірэнцкіх элемэнтаў, супроць усіх тых, хто здаваў пазыцыі клясаваму ворагу. Наша газэта вяла барацьбу супроць нацыянал-апартуністычных элемэнтаў, супроць прадстаўнікоў правай апазыцыі ўнутры нашай КП(б)Б.

Пэрыяд напружанай работы над выкананьнем пяцігодкі патрабуе мабілізацыі ўсіх сіл рабочае клясы і бядняцка-серадняцкага сялянства. Друк, сваёй арміяй рабкораў і селькораў, зьяўляецца адным з асноўных сродкаў гэтай мабілізацыі. Рабкоры і селькоры, аб'яднаныя наўкола друкаваных і насьценных газэт, зьяўляюцца адным з прывадных рамянёў, якія злучаюць партыю з масамі. Трэба сказаць, што за мінулы год у адносінах работы з рабселькорамі адбыўся вядомы зрух, хаця яшчэ і невыстарчальны. Трэба гэтаму вучастку работы ў далейшым аддаць яшчэ больш увагі і сіл. Роля заводзкіх насьценных газэт у выкананьні нашых прамфінпляну, роля калгасных газэт на надыходзячы пэрыяд надзвычай узрастаюць. Пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый наш агульны друк павінен дабіцца і даб'ецца яшчэ большага паляпшэньня нізавога друку—важнейшае прылады ў нашай барацьбе за прамфінплян і калектывізацыю.

Захоўваючы лепшыя традыцыі бальшавіцкай «Правды», усямерна разгортваючы пралетарскую самакрытыку, непрымірыма змагаючыся за генэральную лінію партыі супроць правых і «левых» апартуністых, пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б, наш беларускі друк упэўнена ідзе да далейшых перамог.

Тэмпы сяўбы ў індывідуальным сэктары невыстарчальныя

Неадкладна ліквідаваць непаразуменьні пры адводзе яравога кліну індывідуальнікам

ХОД СЯЎБЫ ПА БССР

(НА ПАСЯДЖЭНЬНІ СНК БССР 3-га МАЯ)

Савет Народных Камісараў на сваім пасяджэньні 3-га мая заслухаў даклад упаўнаважанага па пасеўнай кампаніі т. Рачыцкага аб ходзе сяўбы.

У большасьці раёнаў БССР сяўба праходзіць ня зусім добра. Асабліва гэта заўважваецца ў індывідуальных сялянскіх гаспадарках, **у якіх тэмп сяўбы значна адстае ад тэмпу сяўбы ў калгасах.** Гэтае зьявішча тлумачыцца галоўным чынам несваячасовасьцю адводу зямель індывідуальным гаспадаркам пры земляўпарадкаваньні калгасаў.

Ня гледзячы на сваячасовыя і пэўныя дырэктывы з боку цэнтральных органаў аб хутчэйшым паказаньні яравога кліну і папарнага поля індывідуальным сялянскім гаспадаркам, у цэлым радзе месц марудзяць з гэтай справай, ігнаруюць інтарэсы індывідуальнікаў.

Гэта ў значнай ступені затрымлівае тэмп сяўбы.

Загатоўленае і завезенае насеньне тэхнічных і травяных культур рэалізуецца няпоўнасьцю, што стварае пагрозу недасеву гэтых культур. Пры гэтым мясцовыя савецкія і каапэрацыйныя органы шырока не азнаёмілі насельніцтва з пастановай СНК аб ільготным абмене звычайнага насеньня на гатуновае, і ў выніку гэтага абмен праходзіць марудна.

Мінэральныя ўгнаеньні былі завезены ў БССР з некаторым спазьненьнем, і можна было чакаць ад земельных і каапэрацыйных органаў максымальна хуткай работы па разьмеркаваньні і завозе на месцы гэтых угнаеньняў.

Але на справе атрымалася адваротнае, і ў нас няма ўпэўненасьці ў поўным скарыстаньні завезеных угнаеньняў.

Была дана дырэктыва аб дапамозе маламоцным калгасам і бясконным, або маламоцным індывідуальным бядняцкім [illegible]

Павінны быць прыцягнуты да адказнасьці тыя асобы, якія ня выконваюць пастановы СНК аб абавязковым адводзе зямель індывідуальным сялянскім гаспадаркам.

СНК дазволіў выдачу насеньня і пазыкі з насеннага фонду саўгасаў тым калгасам, у якіх не хапае насеньня.

Акруговыя і раённыя выканкомы, сельсаветы і КСУ абавязваюцца забясьпечыць цягавай сілай індывідуальныя маламоцныя серадняцкія і бядняцкія гаспадаркі.

Акруговым і раённым выканаўчым камітэтам трэба ў бліжэйшыя дні дабіцца пералому ў ходзе сяўбы.

Упарта ня хочуць выпраўляць перагібаў

У калгасах Прапойскага раёну не скарыстоўваюць гаспадарчага вопыту серадняка

ЗАКАНТРАКТАВАНА... ТОЛЬКІ 15¼ ГЭКТАРАЎ

[illegible]

Брыгадзір «Зьвязды» В. ВОНАЎ.

„Раўцы“—узоры саўгас

Сяўба ў 2 зьмены

[illegible] Гэткія тэмпы дазваляюць закончыць сяўбу збожжавых культур да 10-га мая.

З 3-га мая саўгас перайшоў на працу ў дзьве зьмены.

[illegible] …се затрымліваецца з тэй прычыны, што «Сьвінавод» яшчэ афіцыйна ня прыняў яго пад свой загад і ня вызначыў патрэбных крэдытаў.

Брыгадзір «Зьвязды» МІНОВІЧ.

Друк у барацьбе за выкананьне і перавыкананьне прамфінпляну

«Наш друк разам з усім «трыкутнікам» прадпрыемстваў нясе адказнасьць ня толькі за асьвятленьне ў газэтах пытаньняў, зьвязаных з прамфінплянам, але і за канкрэтныя вынікі па мабілізацыі пралетарскай грамадзкасьці пэўных прадпрыемстваў вакол справы выкананьня і перавыкананьня прамфінпляну». (З рэзалюцыі пленуму ЦК КП(б)Б па дакладу ВСНГ БССР аб выкананьні прамфінпляну).

У барацьбе за генэральную лінію партыі на фронце сацыялістычнага будаўніцтва друк мабілізаваў рабочыя масы для пасьпяховага выкананьня пастаўленых партыяй задач.

У справе выкананьня прамфінпляну друк змог згуртаваць увагу рабочай грамадзкасьці, а таксама і каманднага складу прамысловасьці на тых вузкіх мясцох, якія мы мелі ў першым паўгодзьдзі 1929-30 г.

Цэнтральны і фабрычна-заводзкі друк змог мабілізаваць масы ўдарнікаў для практычнага ажыцьцяўленьня сацыялістычных дагавароў.

Выязныя рэдакцыі на прадпрыемствах, арганізацыя рабкораўскіх брыгад для праверкі ходу выкананьня прамфінпляну на прадпрыемствах, выпуск шматтыражак, асьвятленьне на старонках газэт асобных праблем гаспадарчага жыцьця—усімі гэтымі мерапрыемствамі друк дапамог партыі вырашыць усе складанейшыя задачы і цяжкасьці на асобных вучастках сацыялістычнай будоўлі.

У барацьбе за прамфінплян друк змог выявіць рад новых форм і мэтадаў, якія дапамагалі пасьпяховаму падцягваньню цэлых адстаючых калектываў і высоўваньню на належнае месца тых, якія змаглі выканаць і перавыканаць заданьні па прамфінпляне. На практыцы гэтых прадпрыемстваў друк даказаў нерэальнасьць сьцьвярджэньняў і спасылкі на аб'ектыўныя прычыны пры прарывах. Сацыялістычнае спаборніцтва, ударніцтва, што разгарнуліся за апошні час, знаходзілі з боку друку дастатковую дапамогу.

Рабочай клясе БССР над кіраўніцтвам Камуністычнай партыі ўдалося дасягнуць такіх тэмпаў разьвіцьця прамысловасьці, якіх ня бачыла ні адна капіталістычная краіна. Па цэлым радзе паказальнікаў першапачатковыя намячэньні перавышаны. Калі па пяцігодцы вызначаўся ў 1929-30 годзе рост валавой прадукцыі на 26,1 проц., дык першае паўгодзьдзе ў параўнаньні з першым паўгодзьдзем 1928-29 г. дае нам рост валавой прадукцыі на 72 проц. Аднак, ня гледзячы на такі вялікі рост валавой прадукцыі, і гэты процант (72) нас не здавальняе, а параўнаньне з першым паўгодзьдзем 1928-29 г. не зьяўляецца паказальным таму, што сацыялістычнае спаборніцтва, якое разгарнулася за апошняе паўгодзьдзе 1928-29 г., дало нам значна большыя посьпехі па асобных паказальніках. У прыватнасьці, калі за першае паўгодзьдзе 1928-29 г. мы мелі выкананьне пляну (па валавой прадукцыі) на 86,4 проц. і зьніжэньне сабекошту на 2,2 проц. дык у другім паўгодзьдзі 1928-29 г. мы маем яшчэ больш рост валавой прадукцыі і зьніжэньне сабекошту на 7 проц. Усяго 1928-29 г. дае нам 100-процантнае выкананьне пляну па валавой прадукцыі і зьніжэньне сабекошту на 4,5 проц.

Рабочыя масы БССР павінны ведаць, што першае паўгодзьдзе 1929-30 г. дало нам недавыкананьне пляну на 5,8 проц. (выканалі па валавой прадукцыі 94,2 проц. паўгадовага пляну і 43,1 проц. гадавога пляну). Зьніжэньне сабекошту складае ўсяго 7 проц супроць прадугледжаных плянам 11 проц. Зусім недапушчальнымі трэба лічыць тыя агіднейшыя факты, якія за апошні час сустракаюцца ў адносінах пагоршаньня якасьці прадукцыі. Нездавальняючае становішча з якасьцю часамі абясцэньвае нашы колькасныя дасягненьні і б'е па рэальнай зарплаце.

Аб прычынах недавыкананьня пляну даволі сказана ў пастанове апошняга пленуму ЦК КП(б)Б. Яны выстарчальна асьвятлены на старонках друку. Неабходна спыніцца і на некаторых недахопах нашага друку ў барацьбе за прамфінплян.

Газэты, вядучы работу, у недастатковай меры заваастраюць увагу на такіх пытаньнях, як рацыяналізацыя вытворчасьці, рэарганізацыі прамысловасьці, у асаблівасьці якасьці прадукцыі, 7-мігадзінны рабочы дзень і бесьперапынка, падрыхтоўка кадраў. Зусім слаба біруцца пад абстрэл пытаньні вынаходніцтва, забесьпячэньня, барацьбы са стратамі, правядзеньня адзінаначальля, капітальнага будаўніцтва. Амаль не знаходзяць сабе месца на старонках друку пытаньні мясцовай і саматужнай прамысловасьці. Яшчэ слабавата пастаўлена работа па абмене вопытам паміж асобнымі прадпрыемствамі. Заводзкі друк займаўся ў радзе выпадкаў вырашэньнем пытаньняў «у сусьветным маштабе», у меншай меры заваастраў увагу на хвалюючых пытаньнях сваіх заводаў, больш таго, як ужо было канстатавана ўсебеларускай нарадай рэдактароў фабрычна-заводзкіх друкаваных газэт, некаторыя газэты патуралі адсталым настроям і займаліся замазваньнем асноўных прычын невыкананьня прамфінпляну.

Для ліквідацыі прарыву, які выявіўся ў першым паўгодзьдзі, і створанага становішча з якасьцю прадукцыі, у другім паўгодзьдзі перад прамысловасьцю стаіць рад сур'ёзьнейшых і адказьнейшых задач: выкананьне пляну па валавой прадукцыі на 56,9 проц. і зьніжэньне сабекошту на 15 проц. супроць сярэднягадовага ўзроўню.

Для выкананьня гэтых задач неабходна будзе мабілізаваць увесь апарат прамысловасьці і рабочую грамадзкасьць, накіраваць усе намаганьні на барацьбу з тымі недахопамі, якія ёсьць на вытворчасьці. У гэтых адносінах друк, як верны вартаўнік камуністычнай партыі, павінен адыграць асабліва важную ролю, сваячасова сыгналізаваць партыі аб асобных прарывах, адзначаць найбольш важныя фактары, што зрываюць выкананьне прамфінпляну, і жорстка біць па ўсіх недахопах.

На падставе далейшага разгортваньня крытыкі і самакрытыкі друк павінен усямерна змагацца за выкананьне прамфінпляну, за выкананьне пяцігодкі за 4 гады, павышэньне прадукцыйнасьці працы, абавязковае выкананьне дырэктывы па зьніжэньні сабекошту і бесьпярэчнае паляпшэньне якасьці прадукцыі.

Уся гэта работа павінна весьціся не кампанейскім шляхам, а мэтадам сыстэматычнага і пастаяннага асьвятленьня ўсіх вузлавых пытаньняў прамысловасьці.

Газэта павінна стаць сродкам выхаваньня і арганізацыі новых кадраў сацыялістычнай гаспадаркі. Гэта прад'яўляе вялікія запатрабаваньні ў сэнсе павышэньня якасьці прадукцыі самога друку. Неабходна ў яшчэ большай меры ўзмацніць сувязь з гаспадарчымі кадрамі і тэхнічным пэрсаналам, прыняўшы адпаведныя меры, якія-б забясьпечылі больш актыўны ўдзел іх у друку. Асаблівую ўвагу неабходна завастрыць на ўзмацненьні кіраўніцтва нашым нізавым фабрычна-заводзкім друкам.

Нашым гаспадарнікам і ўсяму адм.-тэхнічнаму пэрсаналу трэба асабліва чула прыслухоўвацца да голасу друку і сваячасова рэагаваць на ўсе тыя заметкі, якія зьмяшчаюцца на яго старонках.

У дзень друку, улічваючы ўсе посьпехі і недахопы ў барацьбе за прамфінплян, яшчэ больш зблізім усю армію рабкораў з камандным складам прамысловасьці, каб агульнымі сіламі, пад кіраўніцтвам партыі, прамфінплян 1929-30 году выканаць і перавыканаць.

Г. ГРЫСЕВІЧ.

Першамайскія дэманстрацыі пралетарыяту за мяжою

Узброенай да зубоў паліцыі, забясьпечанай газавымі бомбамі, пралетарыят даў рашучы адпор

У ВІЛЬНІ

ВІЛЬНЯ, 3. Ня гледзячы на масавыя арышты, якія былі праведзены дэфэнзывай, віленскія рабочыя з вялізарным уздымам адсьвяткавалі дзень 1-га мая.

У Вільні баставалі рабочыя бадай усіх буйных прадпрыемстваў. Поўнасьцю баставалі рабочыя гутаў, лесазаводаў і інш.

Адбыліся шматлікія мітынгі. На мітынгах выступаў сярод раду прамоўцаў таксама дэпутат беларускага рабоча-сялянскага клюбу КРЫНЧЫК.

Пасьля мітынгу адбылася дэманстрацыя ППС—лявіцы, у якой прымала ўдзел вялізарная маса рабочых.

У часе дэманстрацыі паліцыя арыштавала 21 чалавека.

КРЫВАВЫЯ ПЕРШАМАЙСКІЯ ДЭМАНСТРАЦЫІ Ў ІНДА-КІТАІ

ПАРЫЖ, 2. У Ханой (Індакітай) і Вэнтнаме (Аннам) адбылася першамайская дэманстрацыя тубыльцаў. Паміж дэманстрантамі і тубыльнай паліцыяй адбылася сутычка. 5 дэманстрантаў забіта, 14 паранена. Арыштавана 60 чал. У Тхайбінхе (Тонсін) эўрапеец стрэлам з рэвальвэру цяжка параніў аднаго дэманстранта. (ТАСС).

У БАМБЭІ

ЛЕНДАН, 2. У Бамбэі ў першамайскай дэманстрацыі прымала ўдзел 10.000 рабочых. Дэманстранты прайшлі па вуліцах з воклічамі «Далоў імпэрыялізм», «Няхай жыве рэвалюцыя».

У ДАНІІ

СТАКГОЛЬМ, 2. У першамайскай камуністычнай дэманстрацыі ў Капэнгагене (Данія) прымала ўдзел каля 4.000 рабочых. Дэманстрацыі адбыліся таксама і ў іншых гарадох Даніі.

КРЫВАВЫЯ СУТЫЧКІ Ў ЧЭХА-СЛАВАКІІ

ПРАГА, 2. Па ўсёй Чэха-Славакіі адзначаецца масавы ўдзел у дэманстрацыях моладзі і піянэраў. Найбольш шматлюдныя дэманстрацыі адбыліся ў **Остраве, дзе ў іх прымалі ўдзел каля 10.000 чалавек.** Пры разгоне мітынгу было паранена некалькі рабочых. Каля 20 рабочых арыштавана.

У ПАЎДНЁВАЙ АМЭРЫЦЫ

НЬЮ-ЁРК, 2. Як падае друк, першамайскія дэманстрацыі адбыліся ў **Мэксыцы, Калюмбіі, Аргэнтыне і інш. краінах Лацінскай Амэрыкі. У Мэксыцы** ў першамайскай дэманстрацыі прымала ўдзел 30.000 чалавек. (ТАСС).

НА ФІЛІПІНАХ

НЬЮ-ЁРК, 2. Як падае «Ассошыйтэд Прэс» з Манілы (Філіпінскія выспы, у першамайскай дэманстрацыі прымала ўдзел 3.000 чалавек. (ТАСС).

УПАРТЫЯ ЖОРСТКІЯ БАІ Ў БЭЛЬГІІ

ПАРЫЖ, 2. Кампартыя арганізавала ў Брусэлі рэвалюцыйную дэманстрацыю, якая сабрала некалькі тысяч рабочых.

У Антвэрпэнэ адбылася сур'ёзная сутычка паміж рабочымі і паліцыяй, якія сабраліся нас мітынг. Ня гледзячы на паліцэйскія атакі і арышты, рабочыя некалькі раз аднаўлялі мітынг і разышліся згуртаванымі радамі працягваючы ўпартую барацьбу з паліцыяй.

У ШВЭЦЫІ

СТАКГОЛЬМ, 2. У першамайскай дэманстрацыі ў **Стакгольме** кампартыя вывяла на дэманстрацыю звыш 2.000 чал. Рабочыя дэманстравалі пад лёзунгамі: «За камунізм», «за Савецкі Саюз». **У Гетэборгу** дэманстравала пад сьцягамі кампартыі звыш 4.000 рабочых. На дэманстрацыю напала паліцыя. **У Лулеа** ў камуністычнай дэманстрацыі прымала ўдзел 3.000 рабочых, у **Мальме** — 1.600 і ў **Гобдэне**—1.000. **У Лансбро** ў дзень 1-га мая створана новая арганізацыя кампартыі.

Паўстаньне у Пешавары пашыраецца

ТЭРМЭЗ. Прыяжджаючыя ў Кабул з Індыі расказваюць аб крайне напружаным становішчы ў Пешаварскім раёне. Паводле іх слоў **адзін з камандных над Пешаварам фартоў захвачаны і ўтрымліваецца паўстанцамі** пры падтрыманьні мемандаў і афрыдаеў (ваяўнічыя плямёны, якія насяляюць прыгранічную зону паміж Аўганістанам і Пешаварам). **На вуліцах Пешавару адбываліся жорсткія баі. Тубыльная паліцыя,** а таксама і **вайсковыя часьці,** якія складаюцца з сікхаў, гуркхаў (плямёны Пэнджабу), высланыя для задушэньня руху, **пераходзяць на старану паўстанцаў.** Паўстанцамі перарвана ўсякая сувязь паміж паўночна-заходняй правінцыяй і цэнтральнай Індыяй. Паўстаньне перакідаецца ў прыгранічную зону незалежных плямён. Зносіны паміж Кабулам і Пешаварам таксама перарваны. Аўтамабілі з Аўганістану ў Індыю не прапускаюцца. Хайбэрская чыгунка, якая перасякае тэрыторыю незалежных плямён ў шмат мясцох папсавана.

Паводле вестак паўстанцкім рухам у Пешаварскім раёне кіруе аб'яднаны рэвалюцыйны камітэт мусульман і гіндусаў, а таксама сікхаў, якія пакончылі са старымі рэлігійнымі спрэчкамі, што ня раз зрывалі адзінства нацыянальна-рэвалюцыйнага руху ў Індыі. (ТАСС).

Адкрыўся аб'яднаны пленум Мен. АК. і АКК КП(б)Б

Учора вечарам адкрыўся аб'яднаны пленум Мен. АК і АКК КП(б)Б. Пленум прыняў наступны парадак дню:

1. Справаздача АК КП(б)Б (т. Славінскі).

2. Аб далейшых задачах у галіне калектывізацыі сельскай гаспадаркі (тав. Тамашэўскі).

3. Вынікі чысткі партарганізацыі (тав Дамброўскі).

4. Пытаньні VIII-й акрпартканфэрэнцыі.

З дакладам аб выніках чысткі партарганізацыі выступіў т. ДАМБРОЎСКІ. У спрэчках па дакладу т. Дамброўскага выказаліся наступныя т. т.: АНДРЫЯНАЎ, ЗАЙЦАЎ, КОНЮХАЎ, ЖУКОВІЧ, ГЭЖЫЦ і КУРАН.

Пленум вітала дэлегацыя рабочых ад беспартыйнай рабочай канфэрэнцыі Кастрычніцкага раёну.

Сёньня на ранішнім пасяджэньні будуць працягвацца спрэчкі па дакладу т. Дамброўскага і будзе заслухана справаздача Мен. АК КП(б)Б.

Падрабязная справаздача аб рабоце пленуму будзе дана ў чарговых нумарох газэты.

Рабочая канфэрэнцыя Кастрычніцкага р-ну

Учора а 7-й гадзіне вечарам ў клюбе мэталістых адкрылася беспартыйная рабочая канфэрэнцыя Кастрычніцкага раёну. На канфэрэнцыі прысутнічаюць звыш 300 дэлегатаў ад фабрык і заводаў раёну.

Працяг канфэрэнцыі адбудзецца сёньня а 7-й гадзіне ўвечары ў клюбе імя Леніна.

ПАПРАЎКА

У артыкуле «Друк, як арганізатар мас» укралася прыкрая памылка: у 6-й калёнцы, у 3-м абзацы артыкулу перад словамі « ... дапускаючы перахлістваньні»... прапушчана слова «не», што скажае сэнс фразы. Прапушчан таксама пад артыкулам подпіс «Д».

КРЭДЫТЫ ПА КАНТРАКТАЦЫІ НЕ СКАРЫСТАНЫ

Кантрактацыя яравых пасеваў, гародных культур па Горацкім раёне, Аршанскае акругі, пад пагрозай зрыву. З пераведзеных раёну 87.749 руб. па кантрактацыю рэалізавана на 21-е красавіка 3.698 руб. або 4,2 проц.

Зусім дрэнная справа з кантрактацыяй тэхнічных культур. З 52.784 руб. скарыстана 1.830 руб. З адпушчаных 11.665 руб. на кантрактацыю маладняка скарыстана... 45 руб.

Е. ШАНДАРОВІЧ.

ВЫНІКІ АГРАПАХОДУ

У выніку арганізаванага Бярэзінскім райкомам партыі і райвыканкомам аграпаходу ўдалося мабілізаваць савецка-партыйны актыў на барацьбу за поўнае выкананьне пляну веснавой с.-г. кампаніі.

Спыніўся адлiў з калгасаў. Ачыстка насеньня выканана на ўсе 100 проц. Уведзен парадак у рахункаводстве калгасаў.

Выявіліся наступныя недахопы. Не хапае насеньня тэхнічных, травяных культур і бульбы. Апошняй ёсьць толькі 49 проц. патрэбнай колькасьці. З 643 тон вапны, якая ёсьць на млынох, калгасамі вывезена толькі 228 тон.

Г. Ф.

6-га мая 1930 г. роўна а 6-ай гадз. увечары ў памяшканьні Дому Камасьветы (б. клюб К. Маркса)

адбудзецца

Чарговая 3-я раённая партканфэрэнцыя Фрунзэўскага раёну

ПАРАДАК ДНЯ:
1. Даклад ЦКК КП(б)Б—тав. РЫСКІН.
2. Даклад АК КП(б)Б—тав. СЛАВІНСКІ.
3. Справаздача РК КП(б)Б—тав. ШПЕКТАРАЎ.
Судаклады: а) аб рабоце арганізацыі ЛКСМ, б) аб рабоце парттройкі.
4. Даклад рэвізійнай камісіі.
5. Вынікі выкананьня прамфінпляну і сацспаборніцтва ў раёне.
6. Выбары РК, парттройкі, рэвіз. камісіі і дэлегатаў на акруговую партыйную канфэрэнцыю.

Модус дэлегатаў на раённую партканфэрэнцыю: адзін ад 5-ці членаў партыі з пастаноўчым і адзін ад 10-ці кандыдатаў з дарадчым голасам.

Сьпісы дэлегатаў ад ячэек павінны быць прадстаўлены ў РК не пазьней 5-га мая.

Мандаты атрымліваць у РК з 5-га мая з 10-ці да 3-х гадз. дня і з 6-ці да 9-ці гадзін увечары.

ФРК КП(б)Б.

Сёньня а 6-ай гадзіне ўвечары ў памяшканьні РК КП(б)Б (Энгельса, 28)

адбудзецца

Чарговы пашыраны пленум Фрунзэўскага РК КП(б)Б

ПАРАДАК ДНЯ:
1. Справаздача бюро РК КП(б)Б—тав. ШПЭКТАРАЎ.
2. Пытаньні 3-яй райпартканфэрэнцыі—тав. КІНЭР.
3. Прыём у партыю.

Яўка членаў і кандыдатаў пленуму РК і сакратароў ячэек АБАВЯЗКОВА.

ФРК. КП(б)Б.

ВЕЧАР ДРУКУ

ЦП саюзу друкароў і бюро сэкцыі працаўнікоў друку арганізуюць 6 мая

вечар працаўнікоў друку, рабочых друкарань сумесна з рабкорамі.

ПАРАДАК ВЕЧАРУ: 1. Друк пад агонь бальшавіцкай самакрытыкі (уступнае слова т. Будзінскага, выступленьні прадстаўнікоў рэдакцыі і рабкораў.

Пасьля—сьветавая газэта і вялікі канцэрт. Пачатак а 8 гадзіне.

ЦП саюзу друкароў і ЦБ сэкцыі працаўнікоў друку.

ПАД КІРАЎНІЦТВАМ КП(б)Б ДРУК БЕЛАРУСІ ЗМАГАЎСЯ, ЗМАГАЕЦЦА І БУДЗЕ ЗМАГАЦЦА ЗА ГЕНЭРАЛЬНУЮ ЛІНІЮ ПАРТЫІ: ЗА ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫЮ КРАІНЫ, ЗА КАЛЕКТЫВІЗАЦЫЮ ВЁСКІ, за ЛІКВІДАЦЫЮ КУЛАЦТВА, ЯК КЛЯСЫ

Нашы брыгады за работай

Рабкораўскія брыгады «Зьвязды» за апошні час арганізаваны ўжо на значнай колькасьці прадпрыемстваў. Добры пачатак у гэтым напрамку палажыў рабкораўскі калектыў «Чырвонай Бярэзіны». Гэтаму добраму прыкладу пасьледвалі і многія іншыя прадпрыемствы.

Рабкораўскія брыгады «Зьвязды» бяруць на сябе рад абавязкаў, якія маюць адну асноўную мэту—**дабіцца лепшай работы прадпрыемства, выкананьня і перавыкананьня прамфінпляну.** Разам з тым рабкораўскія брыгады «Зьвязды» бяруць на сябе абавязак рэгулярна асьвятляць на старонках «Зьвязды» найбольш цікавыя пытаньні работы данага прадпрыемства. І ня толькі **самім пісаць, але і павялічваць колькасьць рабкораў «Зьвязды» і якасьць іх карэспандэнцый,** шляхам сыстэматычнага інструктаваньня, паводле інструкцый, атрымліваемых ад «Зьвязды».

Вынікі работы рабкораўскіх брыгад «Зьвязды» мы ўжо маем.

Для прыкладу возьмем некалькі прадпрыемстваў, пра якія «Зьвязда» зьмясьціла больш за ўсё матар'ялу.

Спачатку лютага выявіўся, дзякуючы лісту рабкораў, прарыў на фабрыцы «Дняпроўская Мануфактура». Рэдакцыя паслала туды брыгаду—двух сваіх супрацоўнікаў, якія прынялі ўдзел на некалькіх нарадах, прысьвечаных пытаньню недавыкананьня прамфінпляну. Некалькі карэспандэнцый паказалі на асноўныя недахопы работы фабрыкі. Пасьля гэтага прыкмячаецца некаторы пералом. Калі ў студзені фабрыка выканала сваю вытворчую праграму на 66,7 проц., а ў лютым на 65 проц., дык у сакавіку фабрыка выканала вытворчую праграму на 71,2 проц. Зразумела, вынікі сакавіка нельга прызнаць здавальняючымі. Але ў параўнаньні з мінулымі месяцамі ёсьць зрух.

«Зьвязда» многа пісала аб рабоце запалкавых фабрык «Чырвоная Бярэзіна» і «Пралетарская Перамога». На гэтых двух фабрыках рэдакцыяй і рабкораўскай брыгадай праведзена вялікая масавая работа. Канкрэтная дапамога фабрычным арганізацыям у самаправерцы выкананьня сацдагавароў, арганізацыя бюро рацыяналізацый, праверка выкананьня прапаноў рабочых, падрыхтоўка раду іншых мерапрыемстваў —вось коратка асноўныя моманты масавай работы на «Чырвонай Бярэзіне» і «Пралетарскай Перамозе».

Грамадзкі кантроль над работай гэтых фабрык прывёў да станоўчых вынікаў. Напрыклад, па «Пралетарскай Перамозе» вытворчая праграма ў лютым выканана на 102,48 проц., а ў сакавіку ўжо **на 117,63 проц.** На «Чырвонай Бярэзіне» сакавік пералому ня даў, але красавік ужо праходзіць пад знакам пералому. Асабліва многа недахопаў выявіў начны «налёт» рабкораўскай брыгады «Зьвязды». Зьнішчэньне гэтых недахопаў само па сябе павінна значна палепшыць работу фабрыкі.

У канцы лютага вызначыўся рад недахопаў у рабоце Гомельскага заводу «Пралетары». Рэдакцыя паслала туды свайго супрацоўніка. Некалькі артыкулаў, зьмешчаных у «Зьвязьдзе», выкрылі асноўныя недахопы работы заводу. Акруговыя партыйныя і прафэсыянальныя арганізацыі прынялі рад практычных мер. І вось нам паведамляюць, што калі ў студзені завод даў 100,4 проц. праграмы, а ў лютым 103,2 проц., дык у сакавіку завод ужо даў 106,2 проц. вытворчай праграмы. Вядома, што выкрыцьце раду буйных недахопаў у рабоце заводу спрыяла зьнішчэньню іх і палажыла пачатак карэннаму пералому.

Яшчэ больш характэрныя вынікі мы маем па заводу «Энэргія», рабоце якога «Зьвязда» ўдзяліла шмат увагі. Ужо некаторы час, як на заводзе працуе брыгада «Зьвязды», якая правяла значную арганізацыйную работу. Пры дапамозе брыгады «Зьвязды» былі выпушчаны дзьве друкаваныя газэты і адна насьценная. Рабкораўскі актыў павялічыўся з 10-15 чал. да 35 чал., якія пішуць у заводзкія газэты рэгулярна. Брыгада зараз правярае работу ўдарных брыгад.

Усё гэта разам узятае, можна сьмела сказаць, спрыяла значнаму пералому ў рабоце заводу. Калі за першы квартал вытворчая праграма выканана на 86,9 проц., у студзені на 98,4 проц., у лютым на 103,4 проц., дык у сакавіку вытворчая праграма выканана ўжо на 109,1 проц. Праўда, за другое паўгодзьдзе вытворчая праграма выканана па заводу ўсяго на 94,9 проц., і гэта накладае на «Зьвязду» яшчэ больш адказныя задачы па сапраўднай мабілізацыі ўвагі ўсяго калектыву «Энэргіі» на выкананьне і перавыкананьне прамфінпляну.

П.

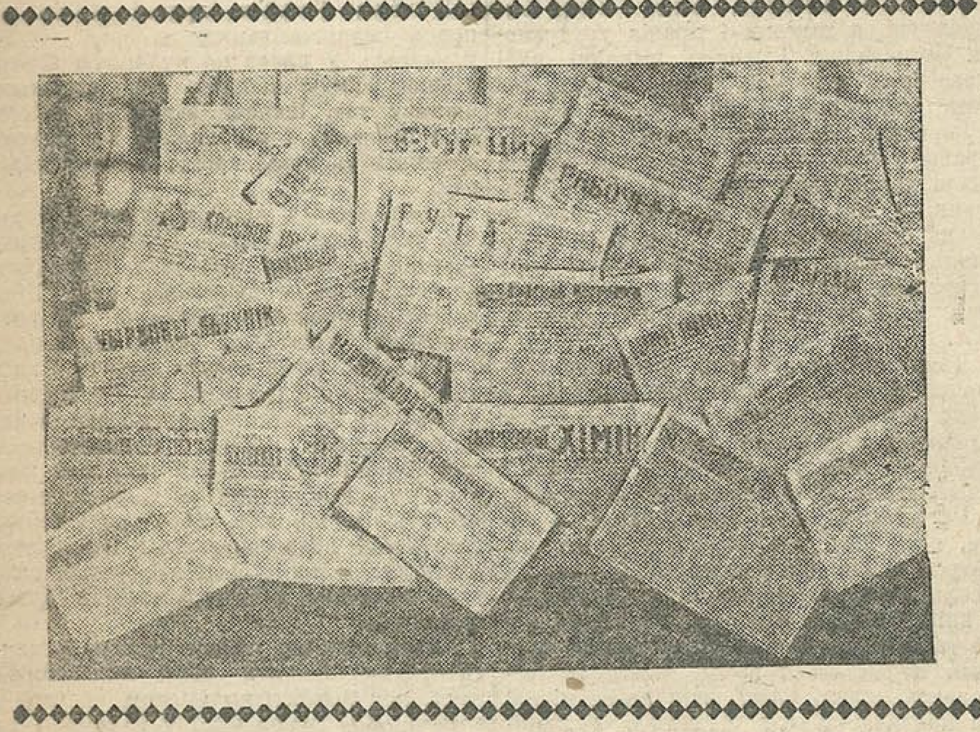

НАШЫ ДАСЯГНЕНЬНІ Ў ЛІЧБАХ

Рост тыражу „ЗЬВЯЗДЫ“.

Май месяц 1928 года	11.280 экз.
» » 1929 года	11.460 »
Кастрычнік » »	14.860 »
Сьнежань » »	22.280 »
Люты месяц 1930 года	29.415 »
Май » » »	30.400 »

Рост паступленьня рабселькораўскіх карэспандэнцый

1927 г.—у сярэднім у м-ц паступае	296 кар.
1928 г.— » »	323 »
1929 г.— » »	441 »
1930 г.— » »	971 »

Рост колькасьці дапішчыкаў «ЗЬВЯЗДЫ»

Кожны месяц дае новых дапішчыкаў:

У 1928 г. у сярэднім	195 чал. у м-ц.
» 1929 г. »	229 » »
» 1930 г. »	484 » »

Дасягненьні па рабселькораўскіх заметках, якія паступілі ў газэту „ЗЬВЯЗДА“ *)

У выніку расьсьледваньня заметак:	За 1929 г.	За 1930 г. (4 мес.)
Аддадзена пад суд	96 чал.	23 чал.
Зьнята з працы	78 »	85 »
Выключана з партыі і КСМ	17 »	12 »
Адноўлена ў правох	12 »	2 »
Накладзена дысцыпл. спагнаньняў	35 »	34 »
Зьнішчаны недахопы	14 выпадках	18 выпадках
Розныя станоўчыя вынікі	18 »	20 »

*) Весткі—няпоўныя, у сувязі з неакуратным паступленьнем ад адпаведных установ вынікаў па расьсьледваньні рабселькораўскіх заметак. У зводку таксама ня ўвайшлі дасягненьні па заметках і артыкулах, якія былі дасланы нашымі спэцыяльнымі і акруговымі карэспандэнтамі і рэдакцыйнымі супрацоўнікамі.

Барацьбіты за генэральную лінію партыі

Некалькі лічбаў аб друкаваных шматыражках

Мы дабіліся вялізарных посьпехаў у сацыялістычным будаўніцтве. Значную ролю ў гэтым адыграла армія рабселькораў і нізавы друк, які за апошні год мае вялікія дасягненьні.

Найлепш за ўсё аб гэтым гаворыць шпаркі рост фабрычна-заводзкай друкаванай прэсы.

З 2-3 газэт у пачатку 1929 г. мы маем на сёньняшні дзень 29 фабрычна-заводзкіх друкаваных газэт і 9 газэт, якія выдаюцца іншымі арганізацыямі (у ВНУ—4 газэты, рабфа-калгасных—4, калгасных—1). З іх колькасьці выходзіць: у Менскай акрузе—13 газэт, Віцебскай—10, Гомельскай—9, Аршанскай—2, Бабруйскай—2, Магілеўскай—1 і Мазырскай—1.

Перыядычнасьць выданьня газэт у большасьці 3—4 нумары на месяц. Сярэдні тыраж — 1.000 экз.

Асабліва вялікае заваяваньне — гэта арганізацыя 4-х рабочых калгасных газэт і [illegible] калгасах, якія дапамагаюць у справе арганізацыі і замацаваньня калгасаў.

Фабзаводзкія шматыражкі правялі добрую работу ў барацьбе за прамфінплян.

Задача газэт — замацаваць дасягненьні, па-бальшавіцку выправіць [illegible] і ўдзел [illegible] за генэральную лінію партыі.

МАСАВАЯ РАБОТА ГАЗЭТЫ

(Некаторыя вынікі працы масавага сэктару)

[illegible]

Аб гэтым кажуць самі рабселькоры.

[illegible] лістоў, пастаноўкі дакладаў на агульных сходах рабочых, рабкораў, канфэрэнцый рабселькораў і чытачоў. На 17 сходах розных прадпрыемстваў і ўстаноў былі пастаўлены даклады супрацоўнікаў рэдакцыі «Зьвязды». Зьмешчаны цэлы рад кіруючых артыкулаў у «Зьвязьдзе» Адначасова з боку сэктару ажыцьцяўлялася жывое інструктаваньне рэдкалегій 40 насьценных і 15 фабрычна-заводзкіх друкаваных газэт.

У галіне устанаўленьня цесных сувязі і рэгулярнай перапіскі з рабселькорамі сэктар масавай работы дабіўся пэўных вынікаў.

Аб гэтым кажуць самі рабселькоры. Рабкор **Рэзьнікаў** з Рэчыцы нам піша:

«Сёньня атрымаў ваш ліст. Рад канстатаваць, што работнікі рэдакцыі «Зьвязда» дастаткова ўважлівы да рабкораўскага матар'ялу. Перапіска рэдакцыі з рабкорамі яшчэ больш зьвязвае апошніх са «Зьвяздой».

Рабкор **Мэйцін** з Рагачэва, піша:

«Я вельмі задаволен тым, што рэдакцыя «Зьвязды» рэагуе на кожную заметку. Праўда, раней гэтага ня было, але ў апошні час вы пішаце куды заметка пойдзе і як вы думаеце яе скарыстаць, што вельмі добра з боку рэдакцыі. Гэта адзін з лепшых момантаў, якім рабкор сябе супакойвае, бо ён ведае, куды дзелася заметка і што з ёю будзе».

Аб абароне рабселькораў ад прасьледваньня. Дзякуючы своечасоваму ўмяшаньню «Зьвязды», жорстка пакараны глушыцелі самакрытыкі ў Гомелі па справах рабкораў Маркава, Новікава: гэтыя таварышы адноўлены на працы і ў партыі. Прасьледвацелі рабкораў Манькова, Дзяргая, у Менску, селькора Раманькова, у Магілеве, таксама пакараны.

Селькор **Раманькоў**, над якім зьдзекаваліся глушыцелі, піша:

«Савецкі друк няўхільна сочыць за тым, каб ня згінуў селькор у кіпцюрох кулацкага ўціску на вёсцы. Гэта абавязвае мяне з яшчэ большай адданасьцю праводзіць у жыцьцё дырэктывы партыі і савецкай улады ў разгортваньні жорсткай самакрытыкі. З сёнешняга дня я ня звычайны падпісчык «Зьвязды», а актыўны ўдзельнік у штодзеннай яе рабоце».

Рабкор **Маркаў** з Новабеліцкага заводу «Калектыўная Праца», піша:

«Я цьвёрда ўпэўнен у тым, што ЦКК і «Зьвязда» ўпарта абараняюць сваіх рабкораў. Я запэўняю ЦКК і «Зьвязду», што буду і надалей прыкладнейшым рабочым на вытворчасьці [illegible]

[illegible] сэктару масавай работы.

Мы сёньня павінны таксама адзначыць з усёй сур'ёзнасьцю на маючыяся недахопы. Яны заключаюцца, галоўным чынам, у недастатковым ахопе інструкцыйнай і масавай работай рабселькораў і работнікаў нізавога друку. Тут работы яшчэ вельмі і вельмі шмат.

ЦУДЗІН.

Ваенны друк—на барацьбу за генэральную лінію партыі, на выкананьне задач баявой падрыхтоўкі

Ваенны друк—на агляд

Міма Чырвонай арміі ня можа прайсьці і не праходзіць без сьледу «Дзень друку». [illegible]

[illegible]

Хібы „Чырвонага Шыла“

[illegible]

Працуем ударна

[illegible]

Гэта першая рэдкалегія ў менскім гарнізоне, якая абвясьціла сябе ўдарнай.

К. В.

Умацуем сувязь

[illegible] га і калгаснага друку.

Трэба ў «дзень друку» зрабіць зрух і дабіцца таго, каб рэдкалегіі палкавых шматтыражак узялі шэфства над заводзкай або калгаснай насьценнай газэтай [illegible]

Выстаўка дапаможа абмяняцца практыкай і ўмацаваць сувязь з шырокімі кадрамі рабкораў, асабліва падшэфных фабрык і заводаў.

Р. С.

„Свабода друку“ ў капіталістычных краёх

У так званых дэмакратычных краёх вельмі любяць гаварыць «аб свабодзе друку». Калі буржуазныя дэмакраты і сацыял - фашыстыя гавораць аб свабодзе друку, яны забываюць дадаць, што гэта ёсьць тая самая свабода, аб якой Анатоль Франс калісьці сказаў: «Роўна праўе ў капіталістычных краёх заключаецца ў тым, што капіталістым і бясьпрытульным з беспрацоўнымі забараняецца прасіць ахвяры і начаваць пад адкрытым небам».

Тое-ж самае і з свабодай друку. Друк фармальна свабодны і незалежны, але ўся мэханіка капіталістычнага ладу такая, што гэта «свабода» мае зусім акрэсьленыя, цьвёрдыя рамкі, устаноўленыя ўладай прамысловых канцэрнаў і банкаў. Каб выдаваць газэты ва ўмовах капіталістычнага краю, патрэбны, як і на вайне, грошы і яшчэ раз грошы. Патрэбны грошы на рэкляму, на інфармацыю, якая дорага каштуе. Трэба мець у сваім распараджэньні сучасны тэхнічны апарат. Пасьля таго, як газэта надрукавана, трэба з быстрынёй маланкі даставіць яе ў самыя глухія куткі краю. Якая карысьць чытачу ад самай прывабнай і незалежнай газэты, калі яе інфармацыя бедная, калі пры ёй няма дадатку, выкананага на машынах, што дорага каштуюць, калі яна, парэшце, атрымана на кватэры падпісчыка, або паступіла ў вулічны продаж хаця-б гадзінай пазьней канкуруючай газэты. Пры такіх умовах газэта прадстаўляе сабою самае звычайнае капіталістычнае прадпрыемства. Яна дастаўляе тавар. Гэты тавар павінен быць добраякасным, г. зн. павінен адказваць патрэбнасьцям спажыўца і дастаўляцца сваячасова.

Вось тыя асноўныя моманты, якімі карыстаюцца прамысловыя трэсты і банкаўскія тузы для таго, каб абярнуць «свабодны» друк у такую-ж прыслужніцу капіталу, у якія абярнуліся ў капіталістычных краёх і іншыя даволі праслаўленыя заваяваньні фармальнай дэмакратыі.

Гэта ня значыць, зразумела, што ў капіталістычных краёх няма газэт, якія лічацца органамі пэўных палітычных партый. Такія газэты ў Нямеччыне і Англіі яшчэ існуюць. Але буржуазныя палітычныя партыі зьяўляюцца палітычнымі арганізацыямі зусім пэўных буржуазных колаў. Яны самі на ўтрыманьні прамысловых трэстаў і банкаў і, наколькі газэты знаходзяцца ў іх саміх на ўтрыманьні, пастолькі іх «незалежнасьць» толькі ў тым, што яны атрымліваюць сваё ўтрыманьне (грашовае, а не палітычнае) з другіх рук. Гэта не выключае, што існуюць таксама партыйныя органы, якія знаходзяцца на непасрэдным утрыманьні ў аднаго пэўнага прамыслоўцы, або банкіра. «Дэйтшэ Альгемэйнэ Цэйтунг» была доўгі час проста ўласнасьцю Стынэса, хаця і лічылася органам «народнай партыі». «Тэгліхэ Рундшау» выдавалася на грошы банкіра Літвіна, хаця і лічылася органам Штрэзэмана, прыяцеля банкіра. Орган цэнтру «Гэрманія» належыць буйнаму прмыслоўцы фон Папену і так далей бясконца.

Разьвіцьцё рэклямнай справы прывяло да таго, што самі газэты абярнуліся ў буйна - капіталістычныя прадпрыемствы. Але разьвіцьцё пайшло далей; утварыліся газэтныя канцэрны - гіганты.

Трэба памятаць, што сучасная газэта без рэклямы — яўна стратнае прадпрыемства. Таму яна — вярней яе даходнасьць — залежыць ад цэлага раду буйных капіталістычных прадпрыемстваў. Аб якой незалежнасьці можа ісьці гутарка, калі за заметку аб злоўжываньнях, скажам, ва унівэрмазе Вэртгейма ў Бэрліне, апошні можа адпомсьціцца спыненьнем рэклямы. На такую рызыку выдавец самай дэмакратычнай газэты ня пойдзе. А ўжо рызыкнуць пасварыцца з буйным банкам, які, папершае, дае яму крэдыты, а, падругое, друкуе ў форме абвестак, якія дорага каштуюць, справаздачы аб сваёй дзейнасьці, ён і зусім ня можа.

Калі газэты гэтага тыпу ўсё-ж лічацца «палітычнымі» і сур'ёзнымі, то толькі таму, што яны як-бы на пастаянным утрыманьні пэўнай групы капіталістых, а таму мэханіка подкупу гэтай прэсы закрыта перад шырокімі масамі туманам дэмагогіі і ашуканства. Але за тое не замаскавана прадажнасьць так званых інфармацыйных газэт.

Тып падобных газэт больш за ўсё разьвіты ва Францыі. Гэтыя газэты аб'ядналіся ў асобную арганізацыю, якая прадаецца на пэўны тэрмін таму, хто лепш плаціць. Яны прадаюцца асобным прамыслоўцам, банкам і замежным урадам. Царскі ўрад праз свайго агента Рафаловіча ня раз заключаў з гэтай прадажнай бандай дагаворы аб апрацоўцы «грамадзкай думкі» пры пашырэньні расійскіх пазык. Цяпер такія-ж прыёмы ўжываюць урады Польшчы, Румыніі і г. д. Цікава, што «дагавор» з такімі газэтнымі акуламі заключаецца заўсёды на пэўны тэрмін. Калі канчаецца гэты тэрмін, «інфармацыйныя газэты», не саромяючыся, пачынаюць абліваць патокамі бруду тых асоб і тыя ўстановы, якія яны толькі што ў працягу месяца праслаўлялі да нябес за адпаведную плату.

Сапраўды незалежным друкам у капіталістычных краёх зьяўляецца толькі камуністычны друк. Ён існуе на грошы, што зьбіраюцца рабочымі і батракамі. Яму прыходзіцца перамагаць такія перашкоды, як вечны недахват грошай, з прычыны адсутнасьці рэклям і банкаўскіх крэдытаў. Камуністычнаму друку прыходзіцца рабіць вялікую выхаваўчую работу, выкрываючы ілжывасьць і агіднасьць інфармацыі капіталістычнага друку. Камуністычнаму друку трэба змагацца з такімі зьявамі, як недапушчэньне яго да продажу ў кіёсках, да перавозкі ў асобных газэтна - паштовых вагонах (так было з «Дэйлі Уоркер» у Англіі). Гэтыя прасьледваньні камуністычнага друку заснаваны не на фармальным парушэньні закону. Яны служаць найлепшай ілюстрацыяй таго, што ў капіталістычных краёх разумеюць пад «свабодай друку». Ня прыходзіцца ўжо гаварыць аб зьверскіх прасьледваньнях, нячуваным тэроры ў адносінах да камуністычных органаў і журналістых пад самымі рознастайнымі повадамі.

В. В.

Калектыўны арганізатар на рэвалюцыйным пасту

(Аб прэсе КПЗБ)

Друкаванае слова (брашуры, газэты, лістоўкі і іншыя) кампартыі як у Польшчы, так і на Зах. Беларусі набывае ўсё больш прыхільнікаў, попыту і водгуку з боку працоўных эксплёатаваных мас. Падпольныя арганізацыі КПЗБ на мясцох атрымліваюць усё больш **НАСТОЙЛІВЫЯ ДАМАГАНЬНІ** рабочых і працоўных сялян дастаўляць часьцейгусьцей «літаратуру». Гэтай зацікаўленасьцю рэвалюцыйных мас трэба тлумачыць надзвычайны рост падпольных выданьняў па акруговых, і нават раённых арганізацыях КПЗБ, а таксама рост тыражу выданьняў ЦК.

Арганізацыі на мясцох не абмяжоўваюцца выданьнем лістовак, а часта выдаюць і свае фабрычна-заводзкія газэткі, якія адклікаюцца на актуальныя пытаньні жыцьця і барацьбы рабочае клясы, уцягваюць на рэвалюцыйны шлях пад сьцяг кампартыі.

Друкаванае рэвалюцыйнае слова, а ў першую чаргу падпольная прэса КПЗБ, выконвае львіную працу ў справе разьвіцьця рэвалюцыйнага руху, у справе арганізаваньня рэвалюцыйнай барацьбы працоўных эксплёатаваных і прыняволеных мас. Роля прэсы КПЗБ набывае тым больш значэньне, бо партыі прыходзіцца працаваць у надзвычайна жорсткіх і цяжкіх умовах глыбокага падпольля пры пастаянным абстрэле белага фашысцкага тэрору, умовах, калі партыя часта ня мае магчымасьці ўсюды сваячасова пранікнуць, каб сказаць шырока і адкрыта, чаго яна хоча і што трэба працоўным масам рабіць, каб дабіцца свайго вызваленьня.

Зусім зразумела, што пашырэньне сярод мас папулярнасьці партыйных выданьняў выцякае з лявеньня і рэвалюцыянізаваньня рабочае клясы і працоўнага сялянства з росту ўплываў кампартыі. Прэса КПЗБ **ТВОРЫЦЦА АВАНГАРДАМ РАБОЧАЕ КЛЯСЫ**, вырастае карэньнямі са сваёй клясы, вырастае з яе жыцьця і барацьбы і дзеля таго **РАСЬЦЕ І РАЗЬВІВАЕЦЦА РАЗАМ З УЗДЫМАМ РЭВАЛЮЦЫЙНАГА РУХУ ПРАЛЕТАРЫЯТУ.**

Друкаванае слова падпольнай КПЗБ — гэта мацнейшая яе прылада ў справе кіраўніцтва барацьбой і арганізаваньня рабочае клясы і працоўнага сялянства. **ДРУК КПЗБ БЯЗУМОЎНА ЗЬЯЎЛЯЕЦЦА МАГУТНАЙ ЗБРОЯЙ ПАЛІТЫЧНАГА ВЫХАВАНЬНЯ МАС У РЭВАЛЮЦЫЙНЫМ ДУХУ, ЗБРОЯЙ, МАБІЛІЗУЮЧАЙ МАСЫ ДЛЯ БАРАЦЬБЫ ЗА ЗЬВЯРЖЭНЬНЕ ЭКСПЛЕАТАТАРСКІХ КЛЯС І ІХ ФАШЫСЦКАЙ ДЫКТАТУРЫ.** На прэсе КПЗБ рабочы вучыцца, «як жыць і паміраць», як падрыхтоўваць сацыялістычную рэвалюцыю. Друкаванае слова КПЗБ неўлавіма праз клясавых ворагаў і пранікае паўсямесна. Партыя праз друкаванае слова пранікае на фабрыкі, заводы, вёскі, маёнткі, у самыя глухія куткі краю, у вастрогі і казармы. Ні на мінуту нельга прадставіць сабе партыі без сваёй прэсы.

Вось таму буржуазія са скрыгатам зубоў адзываецца аб «камуністычнай бібуле» і дае ёй пачэсную для нас атэстацыю «бальшавіцкая зараза». Таму фашыстоўскія законы кідаюць на доўгія гады вастрогу за знойдзены нават кавалачак зачытанай камуністычнай газэты ці лістоўкі, а паліцыя і дэфэнзыва з асьцервяненьнем вышукоўваюць і нішчаць гэтую «бібулу» і бачаць яе нават там, дзе яе няма. Таму загады фашыстоўскага ўраду ўсімі мерамі стараюцца не дапусьціць, адабраць, ізаляваць рабочую клясу ад камуністычнай прэсы.

Для буржуазнай прэсы як польскай, так і беларускай няма большай сэнсацыі, як паведаміць, што ў часе паліцэйскіх налётаў на рабочыя кварталы знойдзены «цэлыя сотні кілёграмаў камуністычнай бібулы». Сёлета, як і заўсёды, фашыстоўскія газэты далёка да 1-га мая плявузгалі аб гэтых сэнсацыях. А зводка дэфэнзывы аб 1-м маі, надрукаваная ў віленскіх газэтах, з захапленьнем адзначае, што «заслугоўвае ўвагі той факт, што ў гэтым годзе ўлады бесьпячэнства неаднакраць затрымалі камуністычную бібулу на абшарах віленскага ваяводзтва».

Аднак, ня гледзячы на цяжкія падпольныя і матар'яльныя ўмовы, выданьні **КПЗБ РАСТУЦЬ ЯК ЛІКАМ НАЗВАЎ І ТЫРАЖОМ, ТАК І ПАЛІТЫЧНАЙ ЯКАСЬЦЮ,** што сьведчыць аб бальшавізацыі самой партыі, аб узмацненьні яе бальшавіцкім кіраўніцтвам, вызваленчай барацьбой працоўных мас. КПЗБ за параўнаўча кароткі, але багаты рэвалюцыйным вопытам адрэзак часу змагла свой друк паставіць на высокім тэарытычным бальшавіцкім узроўні.

Шпаркі ідэалёгічны і арганізацыйны рост партыі, павышэньне тэарытычнага ўзроўню яе кадраў, разьвіцьцё клясавай сьвядомасьці і паглыбленьне рэвалюцыйнага руху — усё гэта змусіла КПЗБ выдаваць свой тэарытычны орган «Пад Сьцягам Камунізму». Часопісь ставіць перад сабой галоўнейшымі задачамі: узбраеньне партыйных мас зброяй ленінізму, высьвятленьне разьвіцьця міжнароднай ленінскай думкі, азнаямленьне партыі з барацьбой і жыцьцём усіх сэкцый Камінтэрну і сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР. «Пад Сьцягам Камунізму» ставіць сабе за мэту распрацоўку з пункту гледжаньня ленінізму пытаньняў, маючых важнейшае значэньне ў справе падрыхтоўкі пралетарскай рэвалюцыі ва ўсёй Польшчы.

Ужо з 1924 г. КПЗБ пачала выдаваць свой цэнтральны орган «Бальшавік», разьлічаны на партыйны актыў і перадавыя групы пралетарыяту. «Бальшавік» адыграў вялізарную ролю ў справе бальшавізацыі радоў партыі і рэвалюцыйнага загартаваньня пралетарыяту.

Для яўрэйскіх працоўных мас КПЗБ выдае «Бальшавік» на яўрэйскай мове, у якім, побач з агульнымі ўнутры-партыйнымі пытаньнямі і рэвалюцыйнага руху, асьвятляюцца спэцыфічныя пытаньні, якія адносяцца да яўрэйскіх працоўных мас.

Маючы на ўвазе, што ў найбольш буйных прадпрыемствах Зах. Беларусі пераважае пралетарыят польскай нацыянальнасьці, КПЗБ выдае газэту «До Валькі» на польскай мове.

Час ад часу выдаецца «Бюлетэнь» інструкцыйнага характару, які зьмяшчае важнейшыя цыркуляры і дырэктывы партыі.

Апрача таго, партыя выдае газэту «Чырвоны Сьцяг» (пабеларуску і палітоўску) для масавага чытача, пераважна вясковага. Органам ЦК КСМ ЗБ зьяўляецца «Малады Камуніст» і «Дэр юнгер Камуніст». Піянэрскія арганізацыі ў Вільні і Горадні выдаюць свае падпольныя часопісі на шапірографах. Піянэрскія часопісі пачалі выходзіць у гэтым годзе—у Вільні вышаў ужо № 14.

КПЗБ выдае шмат лістовак на ўсіх мовах працоўных мас Зах. Беларусі: беларускай, яўрэйскай, польскай і літоўскай. Лістоўкі выдаюцца, як праз ЦК, так і акруговымі і гарадзкімі камітэтамі. На правінцыі лістоўкі пераважна выходзяць на гэктографе. НЯМА ТЭЙ КАМПАНІІ, ТЭЙ ПАЛІТЫЧНАЙ ПАДЗЕІ, ЗАБАСТОЎКІ, КАНФЛІКТУ НА ФАБРЫЦЫ, НА СЭЗОННЫХ РАБОТАХ, НА ЯКІЯ-Б ПАРТЫЯ НЕ АДГУКНУЛАСЯ БАЯВОЙ ЛІСТОЎКАЙ.

Адным з галоўнейшых недахопаў прэсы КПЗБ зьяўляецца невыстарчальны ўдзел партыйных кадраў і карэспандэнтаў фабрык, заводаў, маёнткаў, вёсак. Прабел гэты трэба часткова тлумачыць труднай сувязьзю рэвалюцыйных радоў з рэдакцыяй ЦК, з прычыны глыбокага падпольля. Аднак, і тут ёсьць вялікі зрух, значнае дасягненьне. У «Бальшавіку» за 1928 г. у вышаўшых чатырох нумарох былі зьмешчаны дзьве карэспандэнцыі; у 1929 г. у 5-ці нумарох —12 карэспандэнцый, а ў 1930 г. у вышаўшых двух нумарох ужо налічваецца 13 карэспандэнцый. Наогул **ЦЯГА І ВОДГУК РАБОЧЫХ ДА СВАЁЙ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПРЭСЫ НАДЗВЫЧАЙ ВЯЛІКІЯ.** Вось яскравы прыклад: у Пінску нядаўна ў выпушчаным праз АК нумары падпольнай газэты ўдзельнічала 29 рабочых.

Выданьні КПЗБ адклікаюцца на ўсе пытаньні палітычнага і партыйнага жыцьця і рэвалюцыйнай барацьбы мас краю і ўсяго сьвету. Высоўваючы ўсе канчатковыя і частковыя дамаганьні і лёзунгі працоўных і эксплёатаваных мас, узмацняючы гегемонію пралетарыяту, узмацняючы саюз рабочых і сялян і міжнародную пралетарскую салідарнасьць, прэса **КПЗБ СЛУЖЫЦЬ СПРАВЕ АРГАНІЗАВАНЬНЯ РЭВАЛЮЦЫЙНЫХ МАС, КІРАЎНІЦТВА ІХ БАРАЦЬБОЙ СУПРОЦЬ КАПІТАЛІСТЫЧНАГА НАСТУПЛЕНЬНЯ, СУПРОЦЬ ФАШЫСЦКАЙ ДЫКТАТУРЫ.**

Асабліва шмат месца ўдзяляецца пытаньням сацыялістычнага будаўніцтва СССР і ўнутрыпартыйным справам УсеКП(б). У справе разгортваньня рэвалюцыйнага руху і кіраўніцтва ім прэса ўдзяляе львіную долю антываеннай кампаніі, якая **ПРАХОДЗІЦЬ ЧЫРВОНАЙ НІТКАЙ ПРАЗ УСЮ ПРАЦУ ПАРТЫІ.** На старонках прэсы агнём бальшавіцкай самакрытыкі вядзецца барацьба супроць правай небясьпекі, як найбольш грознай у сучасны момант, **БАРАЦЬБА СУПРОЦЬ УСЯКІХ УХІЛАЎ, ЗА БАЛЬШАВІЗАЦЫЮ ПАРТЫІ, ЗА ЛЕНІНСКАЕ КІРАЎНІЦТВА РЭВАЛЮЦЫЙНЫМ РУХАМ У ЗАХ. БЕЛАРУСІ НА АСНОВЕ ЛІНІІ КАМІНТЭРНУ.**

Неабходна адзначыць, што фашысцкі рэжым **ПРАСЬЛЕДУЕ НЯ ТОЛЬКІ КАМУНІСТЫЧНУЮ ПРЭСУ**, але ўсялякую газэту, **УСЯЛЯКІ ДРУК, ЯКІЯ БАРОНЯЦЬ ІНТАРЭСЫ РАБОЧЫХ І ПРАЦОЎНАГА СЯЛЯНСТВА.** З прычыны пастаянных рэпрэсый і закрыцьця дзясяткаў назваў газэт у Вільні, Беларускі Рабоча-Сялянскі Пасольскі Клюб рабіў спробу выдаваць у Варшаве тыднёвік пад назвай «На варце». З вышаўшых 4-х нумароў канфіскавана было 3, а на 4-м зусім зачынена. Ня гледзячы на пастаянныя канфіскаты і знаходжаньні па-замежамі краю, «На варце» яскрава выявіла **ЦЕСНУЮ СУВЯЗЬ З ПРАЦОЎНЫМІ МАСАМІ.** За кароткі час свайго існаваньня яна атрымала шырокі водгук з усіх кутоў Зах. Беларусі. У сваіх карэспандэнцыях і пісьмах асабліва рашучы адпор даюць з месц беларускім нацыянал-фашыстым, якія пад апекай фашысцкай улады разьвіваюць сваю контр-рэвалюцыйную дзейнасьць на Зах. Беларусі. Таму беларускі обэр-фашысты Луцкевіч у сваёй газэціне-брахалцы «Наперад» плюецца шалёнай сьлінай на «інтэрнацыяналістых і камуністых» ды піша на іх даносы ў дэфэнзыву.

Да слова кажучы, прэса БССР, галоўным чынам, менская, занадта мала аддае ўвагі жыцьцю-быцьцю, настроям і барацьбы працоўных мас Зах. Беларусі. Хоць і знаходзіцца на ўзьмежжы з капіталістычным сьветам, аднак, яна вельмі мала і нічога больш не ўдзяляе месца гэтаму ўзьмежжу, як, напрыклад, маскоўскія газэты. Папоўніць гэты прабел, даць належныя матар'ялы можа прэса КПЗБ, якая, на жаль, таксама мала выкарыстоўваецца на старонках мясцовых газэт.

Неабходна на бліжэйшую будучыню:
1) наладзіць цясьнейшую сувязь і рэвалюцыйную пераклічку паміж прэсай дзьвёх братніх партый—КПЗБ і КП(б)Б.
2) Правесьці рэвалюцыйнае спаборніцтва паміж «Зьвяздой» і «Бальшавіком» ЦК КПЗБ.

А. СТАЛЕВІЧ.

За бальшавізацыю беларускай пралетарскай літаратуры

„Нашы пісьменьнікі —працаўнікі рэвалюцыі. Іх аўдыторыя--гігантская рабоча-сялянская маса. Іх культурная база—пралетарская культура, якая ўчарне ствараецца ў супярэчнасьцях. Матар'ял для творчасьці--шалёны паток падзей, у якім адбываецца зьмяненьне самой сацыяльнай асновы старой культуры". *(„Правда", № 92. 2-га красавіка, 1930 г.)*

Нашы задачы

За апошні час ЦО партыі «Правда» ў сваіх артыкулах, прысьвечаных літаратурнаму фронту, падкрэсьлівала абвастрэньне клясавай барацьбы ў літаратуры. Перад тварам гэтых зьяў «Правда» высоўвала перад пралетарскім сэктарам літаратуры цэлы рад баявых задач, а іменна: 1) неабходнасьць кансалідацыі ўсіх камуністычных сіл пралетарскай літаратуры; 2) узмацненьне барацьбы з асноўнай небясьпекай—буржуазна-кулацкімі і дробна-буржуазнымі тэндэнцыямі ў літаратуры; 3) адпор правым і «левым» апартуністычным тэорыям; 4) падцягваньне пралетарскай літаратуры к баявым задачам дня.

Як асноўны сродак для ажыцьцяўленьня гэтых задач «Правда» высоўвала неабходнасьць аб'яднаньня ўсіх камуністычных сіл пралетарскай літаратуры на базе марксызму-ленінізму. Гэтыя задачы ставіліся ня толькі перад РАПП'ам, але і перад усімі нацыянальнымі атрадамі пралетарскай літаратуры, якія аб'ядноўваюцца ВОАПП'ам. Гэта значыць, што і перад беларускай пралетарскай літаратурай паказаныя вышэй задачы становяцца ва ўвесь рост. «Правда» падкрэсьлівала тыя труднасьці, што стаяць на шляху разьвіцьця і заваяваньня гегэмоніі пралетарскай літаратурай. Асноўныя з іх — недастатковая распрацаванасьць з пункту гледжаньня марксызму-ленінізму раду важнейшых пытаньняў і праблем у тэорыі мастацтва і літаратуразнаўства і беднасьць марксыцкіх камуністычных кадраў у літаратуры. Гэтыя цяжкасьці ва ўмовах маладой беларускай пралетарскай літаратуры падвойваюцца і патройваюцца. Гэтая акалічнасьць абавязвае ўсе наяўныя камуністычныя сілы ў нашай літаратуры да згрупаваньня сваіх намаганьняў у барацьбе за далейшыя посьпехі пралетарскай літаратуры.

Што мы маем на сёньня ў нашай пралетарскай літаратуры? Першае, што мы павінны адзначыць як дадатні факт, гэта наяўнасьць такой арганізацыі, як БелАПП, якая сабраўшы ў сабе кадры пралетарскіх пісьменьнікаў і паэтаў розных нацыянальнасьцяй, сёньня найбольш пасьлядоўна змагаецца за ажыцьцяўленьне лініі партыі ў літаратуры. Мы маем таксама ўжо невялікі кадр творча-выяўленых і больш кваліфікаваных пралетарскіх пісьменьнікаў і паэтаў. У беларускай пралетарскай літаратуры ўжо ёсьць рад паасобных твораў значнай мастацкай і грамадзкай вартасьці. Нарэшце, беларуская пралетарская літаратура мае ня толькі шырокія рабоча-сялянскія кадры чытачоў, але і вялікі творчы рэзэрв у выглядзе тысячных калён рабкораў і селькораў.

Гэта той актыў беларускай пралетарскай літаратуры, які ўжо можна сьмела адзначаць. Аднак, гэта ня значыць ужо канстатаваць наяўнасьць, ці хаця-б блізкасьць гегэмоніі пралетарскай літаратуры ў Беларусі (як гэта думаюць паасобныя ўра-настроеныя пісьменьнікі). Такія настроі нічога агульнага ня маюць з устаноўкаю партыі на заваяваньне гістарычнай гегэмоніі пралетарскай літаратуры і шкодны таму, што ня выходзяць з патрабаваньняў бальшавіцкай самакрытыкі.

З самакрытычнага пункту гледжаньня, ня выкрэсьліваючы наяўных посьпехаў трэба сказаць, што беларуская пралетарская літаратура яшчэ мае шмат недахопаў і павінна перамагчы нямала цяжкасьцяй. Адным з галоўных недахопаў зьяўляецца надзвычайна малая праслойка пралетарска-камуністычных літаратурных кадраў. Для большасьці пралетарскіх пісьменьнікаў характэрна яшчэ творча-мастацкая і палітычна-грамадзкая слабасьць. Марксысцкая крытыка і літаратуразнаўства знаходзяцца ў стадыі свайго зараджэньня, а кадры налічваюцца літаральна адзінкамі. У беларускай пралетарскай літаратуры наглядаецца ня толькі такое агульнае зьявішча, як адставаньне ад задач дня, але ёсьць яшчэ і рэшткі нашаніўскага эпігонства і дробна-буржуазнай абмежаванасьці.

Адсюль ясна, што асноўная задача—стварэньне літаратуры пралетарскай па зьмесьце і нацыянальнай па форме застаецца і застанецца стаяць яшчэ доўгі час. У гэтай барацьбе за заваяваньне гегэмоніі пралетарскай літаратуры партыя не дае манаполіі якой-небудзь аднэй літаратурнай арганізацыі. Але гэта не азначае, што партыя можа падыходзіць да кожнай арганізацыі з аднолькавай меркаю і аднолькавымі запатрабаваньнямі. У Беларусі, як і ва ўсім Савецкім Саюзе, пралетарская літаратура разьвіваецца па двух галоўных напрамках: літаратура, дзе пралетарыят зьяўляецца ня толькі аб'ектам, але і суб'ектам і літаратура, дзе аб'ектам зьяўляецца бядняцка-серадняцкае сялянства, якое разглядаецца з пункту гледжаньня пралетарыяту.

Трэба сказаць, што ў нашых умовах сфармаваньне кадраў такіх сялянскіх пісьменьнікаў адбываецца яшчэ без належнай выразнасьці і настойлівасьці. З аднаго боку, у сялянскія пісьменьнікі залічваюцца ўсе тыя, хто раней ці цяпер пісаў аб вёсцы наогул, «аб пакутнай вёсцы», а з другога боку, наглядаюцца імкненьні ў паасобных сялянскіх пісьменьнікаў наклейваць на сябе пралетарскія ярлыкі.

Няма патрэбы даводзіць, што падобныя факты тлумачацца не жаданьнямі паасобных пісьменьнікаў, а станам клясавай барацьбы. Яна нязьбежна ўносіла дыфэрэнцыяцыю ў рады папутнікаў і сялянскіх пісьменьнікаў. Адны з гэтых папутнікаў такія, як М. Зарэцкі і А. Дудар, адлюстроўваючы настроі беларускага кулацтва на данным этапе, адкрыта перайшлі ў антыпралетарскі лягер, выступіўшы пад ваяўнічым сьцягам кулацкай ідэалёгіі. Нацыянал-дэмакратызм зьявіўся яе выяўленьнем. Другая частка папутнікаў з арганізацыі «Узвышша», пад уплывам камуністычнай крытыкі і жыцьця папрабавала крытычна перагледзіць свой творча-палітычны шлях, прызнала рад сваіх памылак і павярнула ў бок набліжэньня да пралетарскай літаратуры. Гэты працэс дыфэрэнцыяцыі ня скончыўся і працягваецца сёньня.

У сьвятле гэтых фактаў і баявых задач вялізарнае значэньне набывае самае шырокае разгортваньне бальшавіцкай самакрытыкі ў радох пралетарскай літаратуры. «Праўда» адзначала ўжо, што якраз гэтай самакрытыкі не хапала арганізацыям пралетарскай літаратуры. І гэта на 100 проц. правільна і ў адносінах да беларускай літаратуры.

Яшчэ і дагэтуль нашы літаратурныя часопісі перапоўнены рэшткамі групавой крытыкі, або беспрынцыповаю пахвалаю, аснованую часта на блізкім знаёмстве. У той-жа час часта праяўляецца нецярпімасьць да праўдзівай але рэзкай крытыкі і самакрытыкі. Зусім зразумела, што падобнае зьявішча толькі шкодзіць посьпехам пралетарскай літаратуры.

Сёнешні размах сацыялістычнага будаўніцтва, вялізарны рост культурных запросаў чытача ставіць перад пралетарскай літаратурай адказную задачу: даць мастацкі твор ня толькі з высокай ідэалёгічнай і мастацкай якасьцю, але і даць яго ў дастатковай колькасьці. Адсюль ясна, што з гэтай задачаю нельга справіцца калі пісаць ад вершыку да вершыку, ад апавяданьня да наступнага праз некалькі месяцаў. Жыцьцё патрабуе, каб акрэсьлены кадр пісьменьнікаў і паэтаў, не парываючы сувязі з рабочымі і сялянскімі масамі, усё-ж працавалі над літаратурай, як сваёй асноўнай прафэсыянальнай працай. У цеснай сувязі з гэтым стаіць задача пашырэньня пісьменьніцкіх кадраў за лік рабкораў і селькораў, а таксама падвышэньня мастацкай і тэарытычнай кваліфікацыі кожнага пісьменьніка. Ужо зараз можна было-б назваць цэлы рад пісьменьнікаў, якім няма чаго сказаць свайму чытачу, таму, што яны самі, як аўтары, або стаяць на адным узроўні з чытачом, або, бывае, і ніжэй яго.

Зусім ясна, што ўсе гэтыя баявыя пытаньні, якія ставяцца сёньня перад пралетарскай літаратурай ня могуць быць вырашанымі адным БелАПП'ам. Тут патрэбна самая ўважлівая і шырокая дапамога з боку ўсёй партыі і яе паасобных арганізацый. Асноўнае пытаньне ўзмацненьня партыйнага кіраўніцтва пралетарскай літаратурай і яе кадрамі, падрыхтоўка і выдзяленьне дадатковых сіл на гэты фронт.

Андрэй Александровіч

◆◆◆ НІЯКАЙ РОЗЬНІЦЫ*)... ◆◆◆

Пад сонцам
два варожых сьветы.

Агідлівенны
край Саветаў
і другі,
дзе разьліты
[illegible] на краіны,
і, як краіна,
на штаты.

На штату
краіна
і
мець павінна
бронзаў[illegible],
і казематы.

Сыты галодным
не спагадае—
векавая
пагаворка.
Церпяць рабочыя
і ў Шанхаі,
і ў Бэрліне,
і ў Нью-Ёрку.
[illegible]

Сокалу крыльля абрэзаць—
сокал ні будзе лятаць.

Ня сыцяць пралетарскіх палётаў—
ні мітральезы,
ні кулямёты!

Ад зары да зор суткі,
дваццаць чатыры гадзіны.
Кожная краіна,
Там—
як праститутка,
прадаецца на рынак.

Рабочы без працы.
Чуеш—
[illegible]
Галодны пахой—будзе
людзкаю
рэвалюцыя
барыкаду.

Якая розьніца?
Адна-ж бяда—пакута
у ткачоў і Беластоку
і Ліёну,
і Калькуты.

Якая розьніца?
(хоць шлях змаганьня свой там!)

Ці токар з Токіё,
ці з Вены,
ці з Дэтройту?!

Адным агнём гараць
(агнём засыўным!) вочы.
Ніякай розьніцы! І там—
І там—
рабочы!

На фронт, таварышы!
на фронт, энтузіясты—
ў імя пазнанага ў гісторыі
кантрасту!

На фронт спаборніцтва!
за выкананьне ўмовы!
Вайна—на Захадзе!
На Ўсходзе—пабудова!

За барацьбой, за працай,
што дзень, сябе прыблізім,
каб заваёваны
вітаць
сацыялізм!

*) Урывак з 4-й часткі раману «Нараджэньне чалавека», што будзе надрукаваны ў адным з нумароў «Полымя».

Ул. Маякоўскі

✱✱✱ НА ЎВЕСЬ ГОЛАС*) ✱✱✱

Слухайце,
агітатар выкрыкі творчыя!
Я,
заглушыўшы [illegible]
паэзіі [illegible],
пераступлю
праз лірычныя томікі,
як жывы
з жывымі гаворачы.
Прыйду да вас
у
камуны
сьветлай далі
[illegible]
песеннай эстрады.
Мой верш
[illegible]
Праз галовы
паэтаў
і ўрадаў.
Мой верш дойдзе,
але дойдзе ён не так,—
[illegible]
і не як сьвятло
памерлых зор даходзіць.
Мой верш
працай
[illegible]
як у нашы дні
увайшоў вадаправод,
[illegible] рабамі Рыму.
[illegible]
Прашу
з пашанай
ставіцца да іх,
Як да старой,
але
магутнай зброі.
Я вуха
словам
песьціць ня люблю;
Паненкі
кволы слух

напоўнасьцю [illegible] не разаб'ю
[illegible]
Як войска
на парад,
[illegible]
па песеннаму фронту.
Вершы стаяць
свінцова-цяжка,
гатовыя
і да сьмерці
і да славы вечнай.
[illegible]
я аддаю табе,
плянэты пралетарый.
Рабочае
грамады клясы вораг—
ён вораг і мой,
ад'яўлены
і даўні.
Ісьці паклікалі
нас
пад чырвоны сьцяг
цяжкія чорныя гады
і дні недаяданьняў.
Руйнуючы
да прошласьці масты,
Мы
адчынялі
Маркса мудрыя балонкі,
але
і бяз чытаньня

ведалі аб тым,
дзе лягер наш
і як трымаць вінтоўку.
Мы
дыялектыку
вучылі не па Гегелю,
у верш яна
ўрывалася
ад громаў баявых,
калі
пад кулямі
ад нас
буржуі бегалі,
Як бегалі
калісьці ад іх.
[illegible]
...гэньямі
...паходкай удавы
...ца слава
...ў пахавальным маршы,—
...мой верш,
...амры, як радавы,
...ісьці
...штурмах
...мерлі нашы,
...пляваць
...на бронзавую сьлізь,—
...ім славу мы—
...вае-ж мы людзі;
...м помнікам
...гульным будзе
...ах створаны
...ацыялізм.
[illegible]
...ўнікаў,
...раверце паплаўкі:
...ры
...лывуць
...ам рэштыі слоў такіх,
...астытуцыя»,
...«сухоты» і «блёкада».
[illegible]
...овых,
...маладых,
[illegible]
Паэт
вылізываў
сухотныя пляўкі
шурпатым
языком плякату.
З хвастом гадоў
раблюся я накшталт
Страшылішчаў
хвастатага парнасу
Давай жыцьцё,
пратопаем у лад
Па пяцігодцы
рэшту часу.
Радкі мне
і рублёўкі лішняя ня далі,
Чырвонадрэўшчыкі
мне
не вазілі мэблю;
нічога
не жадаў
і не жадаю,
апроч
кашулі
вымытай набела.
Прышоўшы
ў Цэ КА Ка
наступных зім і лет,
над бандай
паэтычных
перазвоншчыкаў і «выжыгаў»
Я узьніму,
Як бальшавіцкі партбілет,
Усе сто тамоў
маіх
партыйных кніжак.

Пераклаў Т. КЛЯШТОРНЫ.

*) Паэма друкуецца ў скарочаным выглядзе.

Пятрусь Броўка

САВЕЦКІ ПАРАД

Сонца - аратар
над вежамі стала.
Тысячы комінаў
вышлі на сходку.
Кожнаю вуліцай,
кожным кварталам
горад змагаецца
за пяцігодку.
Провад для маршу—
—найлепшыя струны,
ад гэтае музыкі—
—сьвету прачнуцца
Ля кожнае топкі
—драбніцы камуны,
пажары і буры,
агні рэвалюцый.
Да міліметру
разьлічаны сілы,
кожны рабочы
улічаны мускул,
Адвечнае багны
асушаны мілі,
загаварылі
турбінамі пусткі.
Імчаць цягнікі
ад савецкіх вакзалаў
да новых паўстанкаў
і станцый далёкіх.
Вясна - камуністка
ударніцай стала
з сяўнёй за плячыма
у полі шырокім.
З нас кожны сягоньня
нічым не пагрэбаў
і ў гэтых астатніх,
вялікіх паходах
смачнее кавалак
чорнага хлеба,
калі карпусы
узьнімаюцца горда.
Сонца прымае
фабрычныя маршы...
Шарэнгі заводаў
—савецкі парад.
Моладасьць ўключым
ў рубільнікі нашы
Сэрца і рукі
хай возьме варштат.

г. Менск, 1930 г.

КНІГУ--РАБОЧЫМ МАСАМ*)

Бяз кнігі—няма асьветы, без асьветы—няма камунізму.

ЛЕНІН.

Кніга, побач з нашым партыйна-савецкім друкам, зьяўляецца адным з важнейшых фактараў сацыялістычнай перабудовы экономікі краіны, быту і камуністычнага выхаваньня рабочае клясы і працоўнага сялянства. Таму і прасоўваньне кнігі ў найшырэйшыя масы зьяўляецца справай выключнай важнасьці.

Пытаньні ленінізму-марксызму, партбудаўніцтва, індустрыялізацыі краіны, пяцігадовага пляну, барацьбы за прамфінплян, нацыянальнай палітыкі, барацьбы за новы быт і інш., атрымалі шырокае адлюстраваньне ў шматмільённай масе кніг і брашур, выданых за апошні час амаль што на ўсіх мовах нацыянальнасьцяй нашага Саюзу.

Побач з кнігамі па пералічаных вышэй тэмы на кніжны рынак выпускаюцца цэлымі сэрыямі папулярныя па зьмесьце кнігі і брашуры прыкладнага характару для павышэньня кваліфікацыі рабочых.

Але недастаткова кнігі толькі друкаваць. Трэба прыняць усе захады, каб кнігу прасунуць у гушчу рабочае клясы—на фабрыкі, заводы, клюбы, у рабочыя кварталы і г. д.

Кніга ў бюджэце рабочага і яго сям'і, ня гледзячы на надзвычайны ўзрост культурнага разьвіцьця працоўных мас гораду, займае мізэрнае месца толькі таму, што апараты, якія распаўсюджваюць кнігі, а таксама культкамісіі фабкомаў, мясцкомаў і клюбаў не звярачаюць выстарчальнай увагі найважнейшай культурнай рабоце з кнігай, ня гледзячы на канкрэтныя пастановы ў гэтым пытаньні ЦК УсеКП(б) ад 14-І і 14-V 1929 г. і студзеньскага пленуму ЦК КП(б)Б.

У той час, калі ў справе прасоўваньня кнігі ў сацыялістычны сэктар вёскі, асабліва ў часе правядзеньня пасеўнай кампаніі бягучага году, маюцца значныя посьпехі (разгорнутая праца кнігагандлёвай сыстэмы спажывецкай каапэрацыі, прыцягненьне да ўдзелу ў ёй 8.000 кнігаиошаў), то сыстэму абслугоўваньня кнігай працоўных мас гораду трэба лічыць зусім нездавальняючай.

Пастаноўка і структура распаўсюджваньня кніг, якая існуе на сёнешні дзень у буйных цэнтрах БССР, не адпавядае тым запатрабаваньням, якія прад'яўляюцца з боку працоўных мас гораду.

Кніжная сетка Белдзяржвыдавецтва, «ГИЗ'а» РСФСР, цэрабкопаў, контрагэнцтва друку, ТПО ў Менску, Віцебску, Гомелі і іншых акруговых гарадох згуртавана ў цэнтры гарадоў, а ваколіцы, дзе знаходзяцца фабрычна-заводзкія прадпрыемствы, рабочыя пасёлкі, амаль зусім не абслугоўваюцца. Кнігапошаства, як адзіная з дасканалых форм распаўсюджаньня кніг, нідзе амаль ня ўжываецца, а калі дзе-ні-дзе існуюць кадры кнігапошаў, то бяз усякага кантролю і падтрыманьня з боку мясцовых культурных устаноў.

На каго павінна быць ускладзена гэта важная работа з кнігай у гарадох Беларусі?

Белдзяржвыдавецтву, «ГИЗ'у» РСФСР, Цэнтравыдавецтву, якія распаўсюджваюць кнігі выключна сваёй прадукцыі, самастойна будаваць сетку кіёскаў ці кнігапошаства нямэтазгодна. Адзіным правадніком кнігі ў рабочыя масы можа і павінна зьяўляцца кнігагандлёвая сетка рабочай каапэрацыі, якая за апошнія два гады пабудавала кнігарні, кіёскі нават ва ўсіх акруговых гарадох БССР. Пры наяўнасьці ў магазынах кніжных запасаў на мовах усіх нацыянальнасьцяй Беларусі, каапэрацыя павінна перабудаваць сваю работу з кнігай на 100-процантнае сапраўднае культурнае абслугоўваньне кнігаю рабочых раёнаў.

Апрача ўжываньня актыўных мэтадаў распаўсюджаньня кнігі праз кіёскі і кнігапош, рабочай каапэрацыі павінна быць безадкладна ўжыта сыстэма крэдытаваньня кнігі, пры як мага больш спрошчаным спосабе індывідуальнага крэдыту, бо шпаркі рост культурных запатрабаваньняў рабочых мас выклікае з боку апошніх попыт на кнігу больш дарагую, за якую адразу заплаціць гатоўкаю рабочы ня мае часамі магчымасьці. Крэдытаваньне бязумоўна павінна адыграць значную ролю ў справе набліжэньня кнігі да рабочага.

Кніга павінна быць безадкладна прасунута з прылаўкаў, паліц, магазынаў, кіёскаў і ларкоў непасрэдна да рабочага кнігапошамі-культурнікамі. Для гэтай мэты трэба выкарыстаць перапынкі ў часе абедаў, сходы на фабрыках, заводах і ў клюбах, з тым, каб кожны рабочы меў магчымасьць наглядна азнаёміцца з каштоўнасьцю і зьместам тае ці іншае кніжкі і адначасова атрымаць ацэнку аб ёй.

Рабочая каапэрацыя з працай па абслугоўваньні рабочага можа справіцца толькі тады, калі ў гэтым яна атрымае адпаведную дапамогу і падтрыманьне з боку мясцовых парткалектываў і культкамісій, якія павінны, нарэшце, зразумець усю важнасьць работы па распаўсюджаньні кніг на фабрычна-заводзкіх прадпрыемствах.

А. МАХЛІС.

*) Друкуецца ў парадку абгаварэньня.

Я. ЛІМАНОЎСКІ

Правядзем межы, акрэсьлім задачы

Яшчэ і зараз даводзіцца чуць пра беларускую літаратуру без падзелу беларускіх пісьменьнікаў на сацыяльныя катэгорыі паводле іх творчасьці. Нядаўна на дыспуце ў Маскве аб літаратурнай групоўцы «Перавал» тав. Гарбоў—адзін з кіраўнікоў гэтай правай групоўкі — заявіў, што «савецкая літаратура пасьля Кастрычніка складае адзіны струмень». Тэндэнцыя такіх гутарак і фармулёвак досыць выразная — гэта затушаваць клясавую барацьбу ў літаратуры, замаскаваць сапраўдны твар анты - пралетарскіх груповак і паасобных пісьменьнікаў. Гэткая права-апартуністычная канцэпцыя зьяўляецца, бязумоўна, шкоднай і арыентуе на прымірэнцтва да антыпралетарскіх выказак у літаратуры. З другога боку, некаторыя выкладчыкі літаратуры, карыстаючыся канцэпцыяй Праверзева, дадаюцца падзяліць беларускую літаратуру... аж на 6 сацыяльных катэгорый. Існуе яшчэ страшэнная блытаніна ў сэнсе акрэсьленьня і падзелу літаратуры на пралетарскую, сялянскую, папутніцкую і г. д. Яшчэ ў праграмах па літаратуразнаўстве, што ўжываюцца ў нашых школах, можна сустрэць такое тлумачэньне, што пралетарскай літаратурай называецца такая, якая асьвятляе тэмы з рабочага жыцьця, сялянскай — з сялянскага жыцьця і г. д. Робячы такую «тэматычную разьбіўку», мы атрымаем літаратуру... інтэлігенцкую, паляўнічую і г. д.

Тэматычны падзел літаратуры прывядзе нас да такога становішча, што мы будзем блукацца паміж трох соснаў. Зразумела, што літаратура можа падзяляцца толькі паводле адносін пісьменьніка да сацыяльнага асяродзішча, што яго акружае, паводле таго, з якога пункту гледжаньня ён апісвае зьявы жыцьця.

«Пралетарскай мы лічым літаратуру, якая пазнае сьвет з пункту гледжаньня пралетарыяту і ўплывае на чытачоў адпаведна з задачамі рабочай клясы, як магара супроць капіталізму і будаўніка сацыялістычнага грамадзтва». (З рэзалюцыі 1-га зьезду ВОАПП'у).

Калі мы захочам акрэсьліць характэрныя рысы сялянскай літаратуры, дык трэба мець на ўвазе, што пад сялянствам мы разумеем выключна яго серадняцкую і бядняцкую масу, якую можна назваць клясай, прычым клясай прамежнай. Сялянства ня мае пэрспэктыў для стварэньня сваёй сялянскай культуры. За сялянства адбываецца змаганьне паміж асноўнымі клясамі — буржуазіяй і пралетарыятам. Ці сялянства пойдзе па капіталістычным шляху разьвіцьця, ці па пралетарскім? Мы маем усе падставы лічыць, што пралетарыят, заключыўшы саюз з сялянствам, кіруючы сялянствам, дапаможа яму перавесьці сялянскую гаспадарку на сацыялістычныя рэйкі, гэта значыць найлепшым чынам вырашыць сялянскія пытаньні. А гэта ўжо зьяўляецца базай для стварэньня і сацыялістычнай пралетарскай культуры. Аднак, гэты пераход сялянства да пралетарскай культуры не адбудзецца адразу, ня будзе простым, бяз хістаньняў, без памылак. Дык вось пісьменьнік, які, выходзячы з гэтых гістарычных інтарэсаў сялянства, карыстаючыся сялянскімі вобразамі, апісваючы змаганьне ў вёсцы за новы сацыялістычны лад, пазбаўляючыся паступова ад сваіх прымітыўна сялянскіх поглядаў, спэцыфічна - сялянскіх хістаньняў, пойдзе ў напрамку ўсё большага набліжэньня да пралетарскай літаратуры і павінен лічыцца сялянскім пісьменьнікам.

Дыфэрэнцыяцыя ў беларускай літаратуры за апошні час правяла больш яскравыя барозны і ўжо зараз патрэбна больш выразна вызначыць асноўныя тэндэнцыі разьвіцьця ў беларускай літаратуры, суадносіны сіл, каб больш правільна і пасьлядоўна праводзіць пралетарскую лінію. А яна вымагае іншых адносін да папутнікаў і іншых да нова-буржуазных, нацыянал - дэмакратычных элемэнтаў.

У нашых канкрэтных умовах беларускай пралетарскай літаратуры даводзіцца мець асноўнага праціўніка — гэта нацыянал - дэмакратызм. У чым заключаюцца асноўныя палажэньні нацыянал-дэмакратызму?

Беларусь—краіна з слаба разьвітай прамысловасьцю, краіна пераважна аграрная, сялянская. Адсюль вывад, што першае месца, кіруючая роля павінна належаць не пралетарыяту, а сялянству. Беларусь—краіна малакультурная, малапісьменная. Адсюль вывад, што кіруючая роля належыць інтэлігенцыі, тэй яе частцы, што зьвязана з заможным сялянствам. Беларускі народ «дэмакратычны», ня мае сваёй беларускай буржуазіі. Адсюль вывад, што беларускі народ адзіны, і няма ўмоў для разгортваньня клясавай барацьбы. Яднаньне адбываецца па лініі нацыянальнай, а не сацыяльнай. Культурная праграма нацыянал - дэмакратызму — будаўніцтва культуры нацыянальнай па форме і буржуазнай па зьмесьце, г. зн буржуазнай культуры. Ідэалізацыя беларускай мінуўшчыны, так зв. «залаты век» беларускай культуры. Дадамо сюды яшчэ тэорыю «самабытнасьці». Асноўныя элемэнты гэтай тэорыі — разьвіцьцё беларускай культуры «самабытна», адрыў яе ад рэвалюцыйнай пралетарскай культуры СССР, арыентацыя на Захад.

Экстрактам нацыянал - дэмакратычнай канцэпцыі зьяўляецца: «дэмакратычная», «незалежная», беларуская буржуазная дзяржава пад пратэктаратам Польшчы. Адсюль відаць, што нацыянал - дэмакратычная пляцформа, — звычайная буржуазная пляцформа, толькі прыстасаваная да канкрэтных беларускіх умоў. Яна (пляцформа) адбівае інтарэсы беларускага кулацтва, новай буржуазіі і зьвязанай з імі правай часткі беларускай інтэлігенцыі. Такім чынам, адмяжоўваць нацыянал-дэмакратычныя погляды ад нова буржуазных і кулацкіх азначае толькі зблытваць пытаньне. Нацыянал - дэмакратычная пляцформа, як бачым, уся цалкам і ў паасобных сваіх частках супроцьстаўіцца прынцыпам камуністычнай партыі, пралетарскім прынцыпам і накіравана супроць інтарэсаў рабочае клясы, серадняцкага і бяднейшага сялянства. Яна варожая ў адносінах да пралетарскай літаратуры. Яна небясьпечна ў нашых умовах, як канкрэтная, буржуазная пляцформа, што супроцьстаўіцца пляцформе пралетарскай

Калі ня цалкам, не ва ўсёй сыстэме, дык у іншых творах, у паасобных элемэнтах, часамі ня досыць выразна гэта нацыянал - дэмакратычная канцэпцыя адбівалася і часткова адбіваецца зараз у творах паасобных беларускіх пісьменьнікаў. Так званы «нашаніўскі» пэрыяд беларускай літаратуры аддаваў значную даніну нацыянал - дэмакратычным поглядам.

Беларуская пралетарская літаратура ня можа лічыць сваім пачаткам нашаніўскі пэрыяд, ня можа лічыць, што яна працягвае гэты пэрыяд. Пралетарская літаратура зараджаецца яшчэ ва ўмовах капіталістычнага ладу. Але разьвівацца, расьці яна можа толькі тады, калі ўтвараюцца для гэтага спрыяючыя сацыяльныя ўмовы, напрыклад, пасьля Кастрычніцкай рэвалюцыі з посьпехам разьвіваецца і расьце беларуская пралетарская літаратура. У Заходняй-жа Беларусі маладыя парасткі беларускай рэвалюцыйнай пралетарскай літаратуры душыць буржуазна-фашысцкая Польшча.

У беларускай літаратуры, зразумела, наглядаюцца ня толькі выразныя ці замаскаваныя элемэнты нацыянал - дэмакратызму. У ёй прасочваюцца часамі і агульна - нова - буржуазныя элемэнты, якія ўласьцівы і інш. літаратурам.

«Як у галіне ідэалёгіі наогул, так і ў галіне мастацкай літаратуры ў прыватнасьці нова - буржуазны ўплыў выказваецца і ў простай, груба непасрэднай форме і ў форме замаскаванай, часамі самым нечаканым спосабам, пераплятаючыся з рознымі настроямі, якіх і нельга адносіць да нэа-буржуазных, прычым у гэтым другім выглядзе нова-буржуазны ўплыў выказваецца больш часта. Маскуючы немагчымасьць стварыць суцэльны і закончаны мастацкі вобраз нова-буржуазнага гэроя, нова-буржуазная літаратура займаецца або адкрытай ідэалізацыяй гэрояў беларускага руху, або дае больш ці менш закончаныя вобразы энэргічных кулакоў, беспрынцыпных дзяльцоў амэрыканскага складу, антыграмадзкіх індывідуалістых, цынікаў і г. д. Гэтыя-ж абставіны спрыяюць і таму, што, ня маючы магчымасьці становчага супроцьстаўленьня гэрою пралетарскай літаратуры свайго гэроя, нова - буржуазная літаратура ідзе на шлях варожай крытыкі, злой сатыры тых або іншых недахопаў у савецкім будаўніцтве, апашленьня, прыніжэньня і паклёпніцкага высьмейваньня задач сацыялістычнага будаўніцтва, прапаведзі індывідуалізму, ідэалізацыі старога ўкладу жыцьця і г. д. Сума настрояў, якія ідуць па лініі нэа-буржуазнай літаратуры, не прадстаўляе сабой нейкага стройнага цэлага, але наадварот складаецца з самых рознастайных частак. Рэшткі старых, разьбітых пралетарскай рэвалюцыяй, сьветапоглядаў, пазбаўленых сваёй ранейшай суцэльнасьці, пераплятаюцца з зачаткамі тых настрояў, з якіх можа аформіцца сьветапогляд новай буржуазіі». (З рэзалюцыі 1-га зьезду ВОАПП'у).

Элемэнты нова - буржуазныя, у формах, што паказаны вышэй, прасочваюцца таксама і ў беларускай літаратуры, пры чым прасочваюцца часамі і ў творчасьці пісьменьніка-папутнікаў, якіх нельга адносіць да нова - буржуазнай літаратуры.

Далейшы рост сацыялістычных элемэнтаў гаспадаркі і культуры, наступленьне пралетарыяту на рэшткі капіталізму, далейшы этап у гэтым наступленьні — ліквідацыя кулацтва, як клясы, на базе суцэльнай калектывізацыі, —выклікае жорсткае супраціўленьне буржуазна - капіталістычных элемэнтаў, актывізуе іх барацьбу супроць пралетарыяту. Адбываецца абвастрэньне клясавай барацьбы, расьце дыфэрэнцыяцыя ў асяродзьдзі пісьменьнікаў. Часта папутніцтва, частка дробна-буржуазных элемэнтаў (што пісалі раней «рэвалюцыйныя» рэчы), якія на першым этапе рэвалюцыі былі або лёяльнымі, або ішлі з пралетарыятам, зараз ужо перасталі быць папутнікамі і апынуліся на другім беразе. Ва ўмовах вострай клясавай барацьбы ўзрастаюць і патрабаваньні да папутнікаў. Ужо мала зараз аднаго «прызнаньня» савецкай улады. Неабходна ўжо больш выразна акрэсьліць свае адносіны да паядынку, што адбываецца зараз паміж пралетарыятам і буржуазіяй. Іншая частка, паступова зжываючы свае хістаньні, імкнулася ісьці за пралетарыятам, рабіла новыя крокі ў гэтым кірунку, адпаведна з новымі этапамі рэвалюцыі, набліжалася да пралетарскай лініі ў літаратуры. У выніку таго, што частка папутнікаў апынулася ў буржуазным лягеры, зараз тэрмін «папутнік» зрабіўся крыўдным тэрмінам, бадай лаянкай для сапраўдных папутнікаў. Аднак, усё такі варта вярнуць гэтаму тэрміну «права грамадзянства», застасоўваючы яго толькі да сапраўдных папутнікаў пралетарыяту на культурным фронце.

Мы можам зрабіць адзіна-правільнае разьмежаваньне пісьменьнікаў, падзяліўшы іх на чатыры асноўныя сацыяльныя катэгорыі: пісьменьнік пралетарскі, сялянскі, папутніцкі, нова-буржуазны. Паводле гэтых сацыяльных катэгорый і варта больш акрэсьлена разьмежаваць беларускую літаратуру. Зразумела, што для залічэньня ў тую ці іншую катэгорыю трэба браць крытэрыем творчасьць пісьменьніка, тэндэнцыі яе разьвіцьця, публіцыстычныя яго выступленьні.

БелАПП зьяўляецца адзінай пралетарскай арганізацыяй на літаратурным фронце ў БССР. Чаму? Асноўны актыўны ў грамадзкім і творчым сэнсе асяродак БелАПП зьяўляецца пралетарскім (у нашых канкрэтных умовах, прычым пралетарскім па творчасьці, а не па пахаджэньні). БелАПП мае магчымасьці таму пасьлядоўна праводзіць пралетарскую лінію ў літаратуры. Такога становішча і такіх магчымасьцяй няма ў іншых літаратурных групоўках. У БелАПП'е, праўда, ёсьць рад маладых пісьменьнікаў, якія яшчэ набліжаюцца да пралетарскай літаратуры, якіх можна назваць папутнікамі, часткова сялянскімі пісьменьнікамі. Будучы ў радох БелАПП'у, пры адпаведным кіраўніцтве, пры стварэньні пэўнага, спрыяючага акружэньня, яны хутчэй, чым у іншых умовах, пяройдуць цалкам на пралетарскі шлях. Гэтым тлумачыцца іх знаходжаньне ў радох БелАПП'у.

Варта адзначыць, што ў нашых умовах часамі цяжка разьмежаваць папутніка і сялянскага пісьменьніка. Нашы папутнікі, пераважна выхадцы з сялянства, зьвязаны з сялянствам, у іх творчасьці ёсьць шмат уласьцівага іменна сялянскім пісьменьнікам.

У творчасьці сяброў БелАПП'у, зразумела, наглядаюцца хібы і памылкі. Разгортваньнем самакрытыкі, вучобай, грамадзка - палітычным выхаваньнем БелАПП забясьпечыць мастацкі і якасны рост літаратурнай прадукцыі сваіх сяброў. І тое, што БелАПП шчыра, актыўна, безагаворачна працуе пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, што праз шырокі ўдзел сваіх сяброў у культурна - грамадзкай працы ён зьвязан з працоўнымі масамі, — зьяўляецца гарантыяй, што гэты пралетарскі напрамак будзе вытрыманы.

«Полымя» злучыла ў сваіх радох пісьменьнікаў—старэйшых пісьменьнікаў-нашаніўцаў і маладых былых маладнякоўцаў. Вопыт гіганцкай клясавай барацьбы прыводзіць частку пісьменьнікаў—членаў гэтай групы паступова да пазбыцьця сваіх нацыянал-дэмакратычных поглядаў і памылак. Другая частка як раз наадварот паддавалася нацыянал-дэмакратычным, кулацка - буржуазным настроям і гэтым стварыла глебу да збочаньня ў сваёй творчасьці, іменна збочаньня ад пралетарскай лініі. Вось на такім этапе, пры такіх тэндэнцыях, якія вызначаліся ў творчасьці, і стварылася «Полымя».

Лініі, кірункі разьвіцьця паасобных пісьменьнікаў «Полымя», дзякуючы гэтаму, не пашлі роўналежна, а перакрываліся, разышліся.

Так, Дудар, пачаўшы з «бурапеннасьці» (параўнаем з «рэвалюцыйнымі» рэчамі дробна - буржуазных элемэнтаў у першы пэрыяд нэпу), праз упадніцтва і элемэнты нацыянал - дэмакратызму, дайшоў да выразна контр-рэвалюцыйнага твору («Пасеклі наш край»). Больш-менш рэвалюцыйная творчасьць на першым этапе творчасьці М. Зарэцкага, узмацняючы ў ім нацыянал-дэмакратычныя настроі, прывяла да актыўнай, выразнай нацыянал - дэмакратычнай кулацкай лініі ў літаратуры. («Крывічы», «Падарожжа на новую зямлю», выступленьні на дыспутах). Побач з гэтым М. Зарэцкі актыўна выступаў супроць асноўных прынцыпаў БелАПП'у, як зблізкэньня з пралетарскімі літаратурамі іншых нацыянальнасьцяй і г. д.

У публіцыстычных выступленьнях М. Зарэцкі абараняў тэорыю «самабытнасьці», арыентацыю на Захад.

Рад памылак Цішкі Гартнага (якія ў асноўным зводзяцца да недаацэнкі ролі пралетарыяту ў стварэньні БССР і пераацэнкі ролі інтэлігенцыі) таксама спрыялі гэткаму збочаньню як у творчасьці самога Цішкі Гартнага, так і ў творчасьці паасобных сяброў «Полымя». Усё гэта прывяло да крызісу групы «Полымя». Пакінуў аб'яднаньне Андрэй Александровіч, які ўступіў у БелАПП. Варта адзначыць, што творчасьць Александровіча не адхілялася ад пралетарскай лініі, а некаторыя памылкі, як подпіс пад «Лістом трох», былі своечасова ім прызнаны і выпраўлены. Пазьней вышаў з групы «Полымя» і народны паэт рэспублікі Якуб Колас. Нарэшце, Цішка Гартны выступіў у друку з досыць грунтоўнай заявай, дзе ён прызнаў усе свае памылкі і парашыў іх выправіць.

Зараз «Полымя», як пэўная літаратурная, грамадзкая арганізацыя, з пэўным тварам, можна сказаць, ня існуе. Яно не магло, напрыклад, адгукнуцца і даць адпаведную ацэнку ні ўхілам Зарэцкага, ні, нарэшце, рэагаваць на памылкі Цішкі Гартнага. Побач з такім занепадам групы «Полымя», як літаратурнай арганізацыі, побач з крызісам у творчасьці паасобных сяброў групы, мы маем і станоўчыя зьявы. Пасьля пэўнага перапынку наглядаецца зрух у творчасьці пралетарскага паэта М. Чарота. Далейшы крок наперад у напрамку набліжэньня да пралетарыяту зрабіў народны паэт рэспублікі Янка Купала, у сваіх апошніх вершах. Апошняя творчасьць народнага паэта рэспублікі Якуба Коласа (зараз не ўваходзіць у групу «Полымя») таксама падае досыць выразныя тэндэнцыі набліжэньня да пралетарскай літаратуры.

Гэта сьведчыць, што ў групе «Полымя» адбылася досыць выразная дыфэрэнцыяцыя. «Полымя» разглядаць, як адзіную арганізацыю, зараз ужо больш нельга, чым пры яе заснаваньні,

Прарыў на „Бальшавіку"

Пазаўчора бюро МенАК КП(б)Б заслухала даклад камісіі, якая высьвятляла прычыны пагоршаньня якасьці прадукцыі хромавага цэху гарбарні «Бальшавік». Камісія адзначыла, што выкананьне прамфінпляну на гарбарні «Бальшавік» наогул і ў хромавым цэху у прыватнасьці далёка нездавальняючае. Лічбы выкананьня прамфінпляну за першае паўгодзьдзе гавораць аб тым, што якасныя паказальнікі выконваюцца надзвычай марудна. Так, у лютым месяцы па хромавым цэху ў колькасных адносінах прамфінплян быў выкананы на 84,9 проц. у той час, калі выкананьне ў цэнных адносінах складае 58,1 проц.

Другі квартал, ня гледзячы на абяцаньне адміністрацыі і рабочых гарбарні, ня даў ніякага якаснага паляпшэньня прадукцыі. Наадварот, якасьць прадукцыі ўвесь час зьніжаецца. Менская абутковая фабрыка зараз апынулася перад пагрозай спыненьня работы з-за дрэннай якасьці прадукцыі гарбарні.

Камісія спэцыяльна праверыла на гарбарні партыю хрому, у колькасьці 70 скур. У правераных скурах выяўлена: вытворчых дэфэктаў 36, тэхналёгічных — 37, сырцовых — 35 і без дэфэктаў знойдзена толькі 9 скур. Такое становішча з якасьцю прадукцыі робіць немагчымым скарыстаньне большасьці скур абутковымі фабрыкамі.

На гарбарні зусім невыстарчальна пастаўлена справа тэхнічнага кіраўніцтва хэмічнымі працэсамі. Да гэтага часу не дасягнута адпаведная ўвязка паміж работай лябараторый і работай цэху. Ёсьць шмат выпадкаў нядбайных адносін з боку рабочых да выпусканай прадукцыі.

На заводзе да гэтага часу існуе зусім шкодная «тэорыя», якая даволі значна пашырана сярод часткі адміністрацыйна - тэхнічнага пэрсаналу і некаторай часткі рабочых. Асобныя гора - адміністратары даводзілі і імкнуцца давесьці, што «калі будзе зьвернута выстарчальная ўвага на паляпшэньне якасьці, то зьменшыцца колькасьць выпусканай прадукцыі і ня будзе выканан прамфінплян». Гэтыя адміністратары асноўны ўпор у сваёй рабоце бралі на колькасьць, зусім забываючы пра якасьць прадукцыі і выкананьне якасных паказальнікаў. Ні фабзаўком, ні партkалектыў не далі рашучага адпору разважаньням толькі аб «колькасьці», не мабілізавалі рабочых заводу на паляпшэньне якасьці прадукцыі.

Камісія адзначыла, што ў другіх цэхах заводу становішча з якасьцю прадукцыі ня лепшае, чым у хромавым цэху. Так, прадукцыя чырвонадубнага цэху, якая ў сваёй большасьці скарыстоўваецца Гомельскай абутковай фабрыкай, вельмі нізкай якасьці.

Белскуртрэст і ВСНГ зусім не рэагавалі на прарывы, якія мелі і маюць месца на гарбарні «Бальшавік». Працаваўшая ў свой час камісія ВСНГБ на гарбарні, не дала рэальных вынікаў па паляпшэньні якасьці прадукцыі.

Бюро партыйнага калектыву, ня гледзячы на рашучыя дырэктывы партыі аб паляпшэньні якасьці прадукцыі, зусім не займалася пытаньнем ліквідацыі прарываў і мабілізацыяй рабочых гарбарні на выкананьне якасных паказальнікаў.

Сыгналы цэнтральнага друку, заводзкай газэты «Рабочае Вока» і абутковых фабрык засталіся бяз усякіх рэзультатаў. На працягу 1929-30 году бюро партkалектыву ні аднаго разу ня ставіла пытаньня аб паляпшэньні якасьці прадукцыі.

Партыйная арганізацыя хромавага цэху фактычна ня здолела ўзяць на сябе кіраўніцтва барацьбой за паляпшэньне якасьці прадукцыі. Цэхавыя ячэйкі гарбарні пытаньнямі якасьці прадукцыі займаліся выключна фармальна — выносілі парадныя рэзалюцыі, запэўнялі сябе і рабочых гарбарні ў 100-процантным выкананьні прамфінпляну і фактычна нічога не рабілі па выкананьні прамфінпляну.

Вытворчыя нарады, цэхпрафбюро, камісіі нічога не зрабілі для сапраўднай мабілізацыі рабочых на ўдарныя тэмпы работы за выкананьне прамфінпляну. Прафарганізацыя да гэтага часу не перабудавала сваёй работы так, каб яна адпавядала задачам, высунутым партыяй перад прафсаюзамі. Мэтады і формы як партыйнай, так і прафсаюзнай работы засталіся старымі.

Невыстарчальнае кіраўніцтва з боку адміністрацыі гарбарні, партkалектыву і фабкому прывяло фактычна да зрыву прамфінпляну ў галіне выкананьня якасных паказальнікаў.

Бюро Менскага АК КП(б)Б адзначыла невыкананьне дырэктыў партыі аб адзінаначальлі, зусім невыстарчальнае разгортваньне сацыялістычнага спаборніцтва.

Бюро АК за зусім слабое кіраўніцтва гаспадарчым жыцьцём заводу, якое прывяло да невыкананьня якасных і колькасных паказальнікаў, абвясьціла дырэктару гарбарні «Бальшавік» тав. **Фрэйдзіну** вымову, лічачы неабходным зьняць яго з работы.

За слабое кіраўніцтва гарбарняй «Бальшавік», няпрыняцьце сваячасовых захадаў да ліквідацыі прарываў бюро АК абвясьціла дырэктару Скуртрэсту тав. **Штэйнэру** вымову.

За слабое кіраўніцтва гаспадарчым жыцьцём гарбарні, за няпрыняцьце мер да яго аздараўленьня, за адсутнасьць работы па мабілізацыі партыйных і беспартыйных мас наўкола асноўных задач па выкананьні прамфінпляну, бюро АК абвясьціла суровую вымову старому складу бюро партkалектыву і фракцыі фабкому гарбарні «Бальшавік».

Падрабязная пастанова бюро МенАК КП(б)Б аб становішчы на гарбарні «Бальшавік» будзе зьмешчана ў заўтрашнім нумары.

Ул. ЭЛЬ.

З лістоў рабселькораў

Выправіць памылкі

Самахвалавіцкі РВК няправільна часамі падыходзіць да сераднякоў пры правядзеньні індывідуальнага абкладаньня і раскулачваньня кулацтва. У кулакі залічваліся і такія сяляне, якія ніколі не займаліся эксплёатацыяй чужой працы і апрацоўваюць зямлю выключна сваімі сіламі.

У вёсцы **Жданы**, Самахвалавіцкага сельсавету, абкладзены ў індывідуальным парадку селянін Матусевіч Віктар, які мае 9 дзес. зямлі, дзьве каровы і два кані, наёмнаю працаю не карыстаецца і ніякіх пабочных заробкаў ня мае, а на гаспадарцы працуе толькі сам сваею сям'ёю.

Між тым, Самахвалавіцкі РВК гэтае няправільнае абкладаньне санкцыянаваў і зараз нават ставіць пытаньне аб раскулачваньні гэтага серадняка і высяленьні яго з межаў БССР.

Такія памылкі толькі выгадны кулацтву і шкодзяць калектывізацыі. Яны павінны быць выпраўлены.

КАЛГАСЬНІК.

Няма падліку—няма кіраўніцтва

Як гэта ня дзіўна, гадавая справаздачнасьць аб рабоце спажывецкай кааперацыі **за 1928-29 г.** да гэтага часу па Белкаапсаюзе **ня складзена** і паказальнікаў па асноўных галінах работы да гэтага часу няма. Таксама няма справаздачы **за першы квартал** бягучага гаспадарчага году.

Адсюль — усе недахопы і перашкоды пры складаньні плянаў, пры праверцы і кантролі, невядома як працуе кааперацыя, якія ёсьць посьпехі і недахопы, на што трэба зьвярнуць галоўную ўвагу.

Справаздачу за 1928-29 год Белкаапсаюз будзе мусіць складаць для... гісторыі.

Паводле прызнаньня ўсіх аддзелаў Белкаапсаюзу, ніхто ня ведае, навошта існуе статсэктар, бо ні адзін аддзел матар'яламі статсэктару не карыстаецца, таму што, калі гэта патрэбна, матар'ялаў гэтых няма.

СТАТЫСТЫК.

Чарга ня зьнішчаецца

Менская акруговая ашчадная каса ніяк ня можа перабудаваць сваёй работы, каб унікнуць чаргі. Кожны дзень наглядаюцца ля касы «хвасты», трацiцца шмат дарагога часу і інш. Гэта не дае магчымасьці навялічыць колькасьць укладчыкаў.

КЛІЕНТ.

Сацдагавор на паперы

Саўгас «Слабада», Мазырскай акругі, заключыў сацдагавор з саўгасам «Дарашэвічы». Хоць дагавор і абгавораўся на агульным сходзе рабочых, але за ўвесь час ні разу ня было спраўджана, як дагавор выконваецца. Уся вытворчая праца саўгасу праходзіць стыхійна. Рабочыя імкнуцца наладзіць у сябе сацыялістычны мэтад працы, арганізуюць ударныя брыгады. Калі ў першым квартале былі ўсяго дзьве брыгады, дык у другім квартале ўжо налічваецца 8 УДАРНЫХ БРЫГАД. Але ПРАФАРГАНІЗАЦЫЯ НЯ КІРУЕ БРЫГАДАМІ. Наогул прафарганізацыя нічога ня робіць. Спэцвопратка рабочым ня выдана. Зарплата выдаецца несваячасова, са спазьненьнем нават на два месяцы.

Трэба Мазырскаму акрпрафбюро больш уважліва адносіцца да прафработы ў саўгасах.

М. В.

«Работы ў калгасе зараз няма»

Чарняўскі калгас, Азьдзяцкага сельсавету **(Барысаўшчына)** слаба падрыхтаваўся да веснавой сяўбы. Вытворчыя пляны яшчэ ня складзены. Старшыня праўленьня калгасу адмовіўся прыняць у калгас бедняка **Баркана** толькі па тэй прычыне, што ён «беспрацоўны, а ў калгасе зараз работы няма». Толькі агульны сход калгасьнікаў гэту памылку выправіў.

Наогул калгас ў Чарняўцы засьмечан кулакамі, якія залічваліся ў апошні, каб ня быць раскулачанымі.

Барысаўскі РВК павінен узмацніць кіраўніцтва калгасным рухам у Азьдзяцкім сельсавеце.

А. Б.

Дом Асьветы

Праўл. клюбу навук. прац. сумесна з праўл. клюбу прац. асьветы наладжвае 11 мая ВЕЧАР ПАМЯЦІ УЛАДЗІМЕРА МАЯКОЎСКАГА. Білеты ў Доме Асьветы і клюбе навуковых працаўнікоў.

Вышаў і разасланы падпісчыкам № 6—7 „ПАРТЫЙНЫ РАБОТНІК"

Няма праверкі выкананьня

Праўленьне Белкаапсаюзу ведае адно — пастанаўляць. Ці выконваюцца яго пастановы — гэта яго не датычыць. Можна паказаць рад прыкладаў, калі пастановы БКС заставаліся на паперы.

Пастанова ад 23-га сьнежня мінулага году аб арганізацыі плянава-транспартнай групы засталася на паперы. Таксама ня выканана пастанова ад 2-га сьнежня аб распрацоўцы квартальнага рабочага пляну, пастанова ад 13-га лістапада аб устанаўленьні вінаватых у справе непатрэбнага заказу паявых марак, пастанова ад 29-га лістапада аб тэрміновым забесьпячэньні саўгасаў таварамі. Апошняя пастанова **апэрацыйнаму аддзелу нават невядома.**

Пастанова ад 18-га сакавіка 1930 г. аб парадку разьлікаў у сувязі са зьніжэньнем цэн на прамтавары засталася нявыкананай. Пастанова ад 8-га сакавіка аб мерапрыемствах па мабілізацыі ўнутраных рэсурсаў — у бухгальтэрыю БКС нават ня была перадана.

Камэнтары лішнія.

Г. Д.

Працдысцыпліна—толькі для ніжэйшых

У Белкаапсаюзе ўведзены пастаянны кантроль за прыходам супрацоўнікаў на работу. У кантрольнай скрыньцы для кожнага супрацоўніка вісіць нумар. Адказныя супрацоўнікі БКС (кансультанты і інш.) кантроль гэты лічаць для сябе абразай.

— Я ня буду здымаць гэтыя сабачыя нумары — кажа кансультант **Эпштэйн**.

— Лепш выйду са службы, чымся буду здымаць гэтыя нумары — заяўляе загадчык плянава-эканамічнага аддзелу Гармізэ. — Які гэта дурань выдумаў нумары? — пытаецца кансультант Белрабсэкцыі **Рубін**.

Між тым, якраз гэтыя паважаныя кансультанты сыстэматычна спазьняюцца на работу.

Цікава адзначыць, што праўленьне БКС пайшло ім насустрач і вызваліла іх ад абавязкаў здымаць нумары з дошкі (?!).

Х.

МЕНСК

Адкрыўся летні спартыўны сэзон

1-га мая адкрыўся летні спартыўны сэзон. На спортпляцоўцы саду «Прафінтэрн» і на стадыёне МББ чыг. адбыліся спаборніцтвы па гульнях, лёгкай атлётыцы і інш.

Пры вялізарным натоўпе рабочых сэзон адкрыўся футбольным матчам паміж «Дынама» і мэталістымі. Матч скончыўся з разьлікам—4 : 0 у карысьць «Дынама».

Футбольны матч Дынама-бронь-дывізіён скончыўся перамогай «Дынама»—12 : 0.

Валейбольны матч тэхнікум фізкультуры — дрэваапрацоўшчыкі скончыўся перамогай тэхнікуму—2 : 1.

Саюз дрэваапрацоўшчыкаў адкрыў водную станцыю. Было спушчана 17 розных лодак і водныя лыжы.

Дзень друку на прадпрыемствах Менску

Усе клюбы і чырвоныя куткі на прадпрыемствах у дзень друку арганізуюць выстаўкі сваіх насьценгазэт і шматтыражак за 1928-29 і 30 гады і вывешваюць рэкамэндацыйныя сьпісы кніг для рабочых.

Рэдкалегіі прадпрыемстваў выпускаюць спэцыяльныя нумары насьценгазэт, прысьвечаныя дню друку, і робяць справаздачы аб сваёй рабоце на агульных сходах рабочых і служачых сваіх прадпрыемстваў.

На гэтых-жа сходах будуць пастаўлены даклады аб ролі друку ў сацыялістычным будаўніцтве і **судаклады кіраўнікоў прадпрыемстваў аб рэагаваньні на рабкораўскія заметкі.**

Пабудова мэханізаванай пральні ў Менску

У сёлетнім сэзоне распачынаецца пабудова ў Менску вялікай мэханізаванай пральні, у якой будзе занята 200 рабочых. У гэтай пральні ўсе працэсы работы мэханізуюцца. Бялізна будзе развозіцца здатчыкам на аўтамабілях. Для пабудовы пральні вызначана плошча па Садовай вуліцы каля 1-й савецкай лазьні.

Навіны МЦРК

З сёньняшняга дня МЦРК пачынае адпускаць пайшчыкам па наборных кніжках **па паўтара кілё круп на едака для першай катэгорыі і па 1 кгр. для 2-й і 3-й катэгорыі, па талёне № 9 ружовага колеру.**

Мыла гаспадарчае па талёне жоўтага колеру № 278 для 1-й катэгорыі па 1 кавалку на чалавека, для 2-й і 3-й катэгорыі па паўкавалка.

Манны шпанічнай па дзіцячых кніжках па ½ клгр. на дзіцё па талёне ружовага колеру № 26.

Ад камісіі па чыстцы апарату Белгалоўдартрансу

ГЭТЫМІ ДНЯМІ КАМІСІЯ НК РСІ БССР прыступае да чысткі апарату Белгалоўдартрансу.

Чыстка мае на мэце ня толькі зьняць з работы ў апараце кіраўніцтва нягодных асоб, але і палепшыць галоўным чынам сыстэму работы апарату, зрабіць гэты апарат здольным з посьпехам выконваць тыя адказныя задачы, якія стаяць перад дарожна-будаўнічымі арганізацыямі.

Гэту задачу камісія зможа выканаць з посьпехам толькі тады, калі з боку як работнікаў дарожна-будаўнічых арганізацый Белдартрансу, так і з боку установаў, якія сутыкаюцца з работай Белгалоўдартрансу, будзе аказана камісіі максымальная дапамога.

Дзеля гэтага работнікі дарожна-будаўнічых арганізацый на мясцох і установы павінны неадкладна паведаміць камісіі па чыстцы ўсе свае заўвагі аб фактах няправільнай работы апарату галоўнага кіраўніцтва і яго паасобных працаўнікоў, ПАЦЬВЯРДЖАЮЧЫ ПА МАГЧЫМАСЬЦІ СВАЕ ЗАЎВАГІ АДПАВЕДНЫМІ ДАКУМАНТАМІ АБО СПАСЫЛКАМІ НА ІХ.

Камісія просіць АБГАВАРЫЦЬ ГЭТЫ ЛІСТ НА АГУЛЬНЫХ СХОДАХ РАБОЧЫХ І СЛУЖАЧЫХ, УЦЯГНУЎШЫ ЎСЮ ГРАМАДЗКАСЬЦЬ У ГЭТУ ВАЖНУЮ СПРАВУ.

Матар'ялы накіроўваць: Менск, НК РСІ БССР, камісіі па чыстцы Белгалоўдартрансу.

Старшыня камісіі, член ЦКК КП(б)Б ЮРГЕНСОН.

Рыхтуюцца да дня друку

У гэтым годзе ў Менску будзе арганізован вялікі кніжны рынак, які размесьціцца [illegible] (каля гарадзкога тэатру). Для арганізацыі [illegible] кніжных кіёскаў будзе скарыстаны [illegible] разам з кіёскамі [illegible] дакладчыкі [illegible] у сацыялістычным будаўніцтве.

Для найбольш пасьпяховага распаўсюджаньня кніг у дзень друку будуць прадавацца [illegible] на цэнах. Так, напрыклад, кнігі, выданыя да 1930 году, будуць прадавацца са скідкаю ў 30 проц., выданыя ў 1929 годзе—са скідкай у 10 проц. і кнігі на нацыянальных мовах (польскай, яўрэйскай і інш.)—са скідкаю ў 40 проц.

У Камвузе будзе арганізавана вялікая выстаўка друку СССР, на якой будуць прадстаўлены [illegible] камуністычнага друку (за межамі). Экскурсаводамі на выстаўцы будуць абслугоўвацца спэцыяльныя кансультанты.

6-га мая ў Камвузе адбудзецца вечар змычкі студэнтаў Камвузу з [illegible] і рабселькорамі.

У Доме Камасьветы будзе арганізавана выстаўка [illegible] газэт будзе [illegible] часць беларускай [illegible]. Апрача гэтага [illegible] будынку [illegible].

У вайсковых частках [illegible] пройдзе [illegible] падрыхтоўка [illegible] газэты [illegible] прысьвечаных [illegible].

Ня кіруюць работай вылучэнцаў

На працу 7 год я працаваў на заводзе Лесбелу. [illegible] на работу ў Наркамгандаль [illegible]

[illegible] намесьніка Наркома т. Абрамсона [illegible]

[illegible]

Я лічу, што на некаторых [illegible] спэцыялістаў [illegible].

Зусім не падобна, хто [illegible] кіраўніцтва [illegible].

Яшчэ адно ненармальнае зьявішча. **Я атрымаў абвестку аб вызваленьні ў месячны тэрмін [illegible]**

А. ВЭНЗЭЛЬ.

ПАВЕДАМЛЕНЬНІ

Сёньня а 19 гадз. у Доме Камасьветы адбудзецца сход парт., праф. і камс. актыву, прысьвечаны дню друку. Білеты па ячэйках і фабзаўмясцкомах.

11-га мая склікаецца V пленум ЦК ЛКСМБ з наступным парадкам дня:

1. Даклад бюро ЦК ЛКСМБ аб выкананьні дырэктыў IV пленуму ЦК КП(б)Б і ЦК УсеЛКСМ (т. Пазняк).
2. Даклад аб падрыхтоўцы кадраў і аб задачах ЛКСМБ (дакл. старшыня Дзяржплану т.т. Гольдберг і Шоламаў).
3. Аб рабоча-факультэцкай рабоце (т.т. Ільяніч і Лэй).
4. Аб перавыбарах бюро ячэек і камітэтаў ЛКСМБ (Рындзіч).

СЁНЬНЯ

Дом Камасьветы. У 19 гадз., пак. 21, індывід. [illegible] па антырэлігійнай прапагандзе [illegible].

— У 19 гадз., пак. 3, заняткі гуртка нямецкае мовы.

— З 5-га мая пры Доме Камасьветы адкрыты [illegible] радыё, шахматах, шашках [illegible].

Рэсп. бюро АРУ (Савецкая, 65). Чарговае пасяджэньне рэсп. бюро АРУ у 19 гадз. Запрашаюцца [illegible].

Дом Асьветы. [illegible] наи цэх'ятыўна [illegible].

БДУ. (Акт. зала). Агульны сход [illegible] дэнтаў [illegible] культэту [illegible] вязкова. Пач. у 18 гадз.

Заняткі краязнаўчых курсаў пры БДУ. Пач. а 18 гадз.—прыродазнаўч. корпус, 3-ці паверх, аўд. 1. Лекцыі: вывучэньне флёры мясцовага краю (М. А. Зьбіткоўскі) і вывучэньне калгаснага руху раёну (Ярашчук).

Ад камісіі па чыстцы апарату ВСНГ. Камісія па чыстцы апарату ВСНГ і МК ВСНГ склікае сёньня [illegible] у 19 гадз. [illegible]

Нэрвовая клініка. У 20 гадз. навуковая канфэрэнцыя [illegible]. Даклады: 1. Д-р Б. Цыпкін— [illegible] 2. Дац. М. Шапіра— [illegible]

ЗАЎТРА

Пэдгабінэт. Сход ваянізатараў па пераглядзе праграм. Пач. у 19 гадз.

— 7-га мая ў 19 гадз. канфэрэнцыя выкладчыкаў нямецкае мовы. Даклад т. Пецольда — Значэньне слоў і іх засваеньне.

Адказны рэдактар Ян. АСЬМОЎ.

ХУТКА ВЫХОДЗІЦЬ з ДРУКУ М. Гольдбэрг.—НА РЫШТАВАНЬНЯХ. (Нарысы з фронту калектывізацыі і сацыялістычнага спаборніцтва). БЕЛДЗЯРЖВЫДАВЕЦТВА.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР
Аўторак, 6 мая
РАЗЬВІТАЛЬНЫ КАНЦЭРТ дзяржаўнага КВАРТЭТУ імя ВІЛЬОМА
У праграме: Чайкоўскі, Барадзін, Равель, Казіцкі, Фаменка.
Пачатак а 8 з пал. гадз.
Білеты ў касе тэатру і у Рабкасе.

Кіно „ПРАЛЕТАРЫ".
3 панядзелка, 5 мая замежны фільм
„НУРЫ"
кіно-п'еса ў 6 частках.
Пачатак 1-га сэансу а 7 гадз.
Каса адкрыта ад 5 гадз.

Кіно „ЮНЫ ПІЯНЭР".
3 панядзелка, 5-га мая
2 фільмы ў адзін сэанс 2
1) культурфільм
АЛТАЙ КІЖЫ
ў 5 частках.
2) замежная камэдыя
ЦІХАЯ СЯМЕЙКА
ў 2-х частках.
Пачатак 1-га сэансу а 2 гадз.
Каса адкрыта ад 12 гадз.

ЛЯЧЭБНІЦА — МЕНСКАГА ГАРАДЗКОГА КАМІТЭТУ ЎЗАЕМАДАПАМОГІ
Ленінская, № 25, побач з 2-м Домам Саветаў, тэл. 12-66
АДКРЫТА ад 9 гадз. ран. да 9 г. увеч
Прыём хворых па ўсіх спэцыяльнасьцях: па ўнутраных, хірургічных, жаночых, вочных, хваробах вуха, горла і носа, скурана-вэнэрычных, страўнiцкіх, нэрвовых.
Электра-сьвета-лячэньне і кварц адкрыты з 11—2 гадз. дня і 5—8 гадз. увеч.
Рэнтген (здымкі, прасьвечваньні, лячэньне) адкрыт з 4 г 30 м. да 9 г. увеч.
Прыём хэміка-бактэрыялёгічных аналізаў. Аптэка.
ЗУБНЫ ГАБІНЭТ адкрыт з 9 г. раніцы да 9 г. увеч. штодзенна
Кансультацыя прафэсароў па ўсіх спэцыяльнасьцях па папярэднім запісе.
Урачэбная дапамога на даму па ўсіх спэцыяльнасьцях. Запіс з 9 гадз. раніцы да 2 гадз. дня.
Дзяжурства дактароў з 2 гадз. дня да 9 гадз. увеч.
Начное дзяжурства дактароў ад 9 гадз. увеч. да 7 гадз раніцы.
Прыём хворых па лекавых кніжках камітэту Для ўсіх іншых грамадзян за агульна-даступную дыфэрэнцыяваную плату.

МЯНЯЮ комн. 15 кв. м. солн. стор., 2-й эт., паров. отопл., центр. р-н в Ленинграде на Минск—квартиру или 2 комн. не мен. 20 кв. м., район безразличен. Справ. от 12 до 16 час. 1 сов. гост. № 58 Пекурин.

Кіно Інтэрнацыянал
Замежны мастацкі фільм
Чалавек, які сьмяецца
па рагману Віктара Гюга. | У галоўнай ролі Конрад Вэйдт.
Пачатак 1-га сэансу а 7 гадз. увечары.
Каса ад 5 гадз.

Кіно „КУЛЬТУРА". 3 панядзелка, 5 мая
ВЫКЛЮЧНАЕ ВЫНАХОДНІЦТВА
дэманстраваньне музычнага інструманту
„БАТЫШЧ-ТОН",
які замяняе аркестр.
ВЫНАХОДЦЫ | А. Г. І О. В. | ВЫНАХОДЦЫ
ТУЛЬСКІЯ БАТЫШЧАВЫ
(рабочыя тульскага заводу зброі).
БАТЫШЧ-ТОН—адначасовая ігра на трох скрыпках, раялі і храматычнай гармоні.
Дэманструюць і іграюць гарманістыя О. В. Тульская—Батышчава і Р. М. Кацэн пры ўдзеле артыстых «МЮЗІК-ХОЛ» Л. П. Луарынай і А. М. Нарэйка (сьпевы і скокі рускай вёскі).
НА ЭКРАНЕ ЛЮЛЬКА КАМУНАРА
Малюнак з жыцьця Парыскай Камуны ў 6 частк., паводле матываў навэлі І. Эрэнбурга.
Рэжысэр К. А. Марджанаў. Апэратар С. П. Забазлаеў. Мастак В. Сідамон-Эрыстові.
Пачатак сэансаў: 1-ы—а 7 гадз., 2-гі—а 8 г. 30 м., 3-ці—а 10 г. 15 м.
Каса адчынена ад 5 гадз. дня.

КІРАЎНІЦТВА АШЧАДНЫМІ КАСАМІ БССР
абвяшчае, што з 15 красавіка г. г. пачалася
ПРАДАЖА ВЭЛЁСЫПЭДНЫХ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВАЎ,
выпушчаных Усесаюзным аб'яднаньнем машынабудаўнічай прамысловасьці, згодна пастановы Савету Народных Камісараў Саюзу ад 26 сакавіка г. г.,
рэалізацыя якіх ускладзена на АШЧАДНЫЯ КАСЫ.
Усіх вэлёсыпэдных абавязацельстваў выпушчана 350 тысяч, з якіх БССР прадастаўлена 7525.

КОШТ ВЭЛЁСЫПЭДУ УСТАНОЎЛЕН У 160 РУБ.
Абавязацельствы выпускаюцца ў 4 сэрыі:
Тэрмін абавязацельства I сэрыі —1 красавіка 1931 г.
« « II « —1 жніўня 1931 г.
« « III « —1 красавіка 1932 г.
« « IV « —1 жніўня 1932 г.
Аплачваюцца абавязацельствы ў РАСТЭРМІНОЎКУ.
Падпісчыкам абавязацельстваў даецца права аплачваць кошт вэлёсыпэду ПОЎМЕСЯЧНЫМІ, МЕСЯЧНЫМІ АБО КВАРТАЛЬНЫМІ (3-х месячнымі) узносамі ў строга вызначаных сумах, у залежнасьці ад сэрыі абавязацельстваў.
На сумы, унесеныя для аплаты абавязацельстваў, налічваецца ў карысьць уласьнікаў абавязацельстваў 6 проц. гадавых.
Пасьля поўнай аплаты абавязацельстваў уласьнікі іх неадкладна атрымліваюць са складу «ДЗЯРЖШВЭЙМАШЫНЫ» НА РУКІ ВЭЛЁСЫПЭД (выпуску маскоўскага, пензенскага або харкаўскага заводаў)
Падпіска прымаецца ва ўсіх ашчадных касах (акрамя агенцкіх) і філіялаў Дзяржбанку ў межах вызначанай колькасьці вэлёсыпэдаў, прадастаўленай кожнай касе.
Падпіска прымаецца індывідуальная і калектыўная ад асобных калектываў рабочых і служачых і членаў калгасаў.
Вэлёсыпэды выключна МУЖЧЫНСКІЯ.
Абавязацельствы прадаюцца толькі працоўным. Кожны падпісчык мае права толькі на адно вэлёсыпэднае абавязацельства.
Падпіска на вэлёсыпэдныя абавязацельствы заканчваецца 1 ліпеня 1930 г.
Кіраўніцтва ашчадкасамі БССР.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:
Вайск. пасьведч. Талюша Б. Д., выд. Пухавіцк. РВК 778
Пашпарт Цукерман С. І., выд. Мен. міліцыяй 779
Чл. кн. саюзу мэдсанправы Шоламавай Л. Б. 780
Пашпарт Губінскай Л. М., выд. Краснадарск. міліцыяй 781
Пасьведч. Кісялева Л. Т. выд. школай шофэраў за №4|2303 782
Чл. кн. саюзу саўгандальслужачых № 2934 Ліфшыц Ф. Б. 783
Членскі. білет саюзу будаўнікоў № 44|6881 Майсеева Н. П. 784
Залік. кн. Буйко І. В., выд. Мен. палітэхнікумам 785
Пасьведч. Александровіча С. М., выд. практ. паказ. 7-годкай пры Мен. пэдтэхнікуме 786
Пэнс. кн. Мінкевіча А. П., выд. Мен. страхкасай 787
Вуч.-конск. кн. Міцкевіча А., выд. Мен. ваенкаматам 788

АД'ЯЖДЖАЮЧЫ Ў ВОДПУСК у дом АДПАЧЫНКУ, на КУРОРТ, атрымлівайце газ. „ЗЬВЯЗДА" па месцы знаходжаньня ў водпуску, паведаміўшы ў аддзел падпіскі газ. «ЗЬВЯЗДА» ВАШ НОВЫ АДРАС. Газэта будзе дасылацца па новым адрасе без асобнай даплаты.

Для здачы АБВЕСТКІ ў газэту „ЗЬВЯЗДА" званіце па тэл. 7-81

КІНО СПАРТАК
3 панядзелка 5 мая нямецкі баевік
Мастацкі спартыўны фільм з цыклю «ЧЭМПІЁН СЬВЕТУ»
11 ЧАРЦЕЙ
У галоўных ролях вядомыя кіно-артыстыя ЛЮСІ АРНО і ГУСТАЎ ФРЭЛІХ. Пачатак а 7 г., 9 г. і 10 г. 45 хв. Каса—ад 5 г. 30 хв.

50 К. кошт публікацыі аб згубе дакумента

ЗАОЧНЫЕ ГОСКУРСЫ РОСПИСИ (РАЗРИСОВКИ). Роспись по всевозможным тканям: мягким золот., серебр., маслян., рельефн анилин. не расплыв. красками. Бисерн., жемчужн. и мерцающ. пересыпками. Роспись по сосудам, стеклу, целлулоиду, коже и дереву. Полный курс, 12 уроков в 4 мес. К урокам дается свыше 100 рис. (кроме текстовых). По оконч. выд. свидет. Уменье рис. не требуется. Проспект и программа высыл. за 20 коп. мел. мар.
ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ СОНО.
МОСКВА, ул. Дзержинского, д. 1.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты да 2 гадзіны дня

Друкарня газэты «Зьвязда», Менск. Менск, Галоўлітбел № 337.